

„Soča“

Izhaja vsak petek o polдне in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana: vse leto glđ. 4-40, pol leta 2-20, četrt leta 1-10. Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poštnina. Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravnistvu. „Primorski“ izhaja vsakih 14 dni vsak drugi terek in velja za celo leto 80 kr. „Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izideta lista že v četrtek.

S O Č A

(Izdaja za deželo)

Oznanila

in „SOLSKI“ plačujejo se za petstopen petit-vrsto: 8 kr., če se tiskajo 1 krat, 7 „ „ „ 2 „ „ „ „ 3 „ „ „ „ 3 „ „ „ . Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru. Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nauski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr. Dopolni pošiljajo naj se uredništva, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soča“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnistvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček.

— „Bog in narod!“ —

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabršček“ (odgovoren Josip Krmptič).

Občni zbor

družbe sv. Cirila in Metoda.

(Nadaljevanje in konec).

Načelnik G. Zupan se je spominjal tokom leta umrlih članov in družinskih dohodnikov ter pozval skupščinarje, naj pokojnikom izkažejo zadnjo čast s tem, da vstanejo raz sedeže.

Blagajnik G. Koblar je poročal o denarnem stanju. Navel je posamične številke in potem nadaljeval:

Ako primerjamo dohodke 1895. leta z očitno prejšnjih let, radostno opazimo, da celo v potresnem letu požrtvovalnost Slovencev za plemenito branbo narodne stvari ni opešala, ampak nadkrilila vse naše nade. Letošnje blagajnikovo poročilo je tedaj se jako ugodno, dasiravno je v njem govorjenje o primanjkljaju.

Izredna lepa podpora, katero je naklonila prijateljica koroskih Slovencev, znaša 4000 glđ., a tudi brez nje je imela družba deseto leto svojega obstanka 2000 glđ. več dohodkov, kakor l. 1894. in sploh več, kakor katerikoli leto poprej.

Ker je že IX. zvezek „Vestnika“ prinesel vsote, katere so darovale posamezne podružnice l. 1895., in ker je ravno kar izdalo društveno vodstvo precej obširni tiskani poročili o izvršnem delovanju moških in ženskih podružnic v zadnjih dveh letih, dovolim si le posebej omenjati, da sem primoran tudi jaz vreci par zrnec kadila na slavo za družbo vnetim narodnim gospe in gospicam. Zgodi naj se, kakor je rekel g. tajnik v poročilu, v podobi starih svetilk.

Mej podružnicami, ki so lansko leto nabrale večje vsote, kakor predlanskim, jih je na Kranjskem 26 in mej njimi je 9 ženskih podružnic, druge so večinoma mešane; mej napredujočimi 10 stajerskimi podružnicami je jedna ženska; Koroskeč se nimajo poročene ženske (vzbujati je hode začela naša velikovska sola, ko je hode začela podučevati v maternem jeziku); zato se pa bolj postavlja dame na Goriškem in v Trstu, kjer je mej 10 podružnicami, katere so se lansko leto posebno odlikovale, 8 ženskih podružnic. Dobro vemo, kaj se pravi, pobirati denar, če tudi v dobre namene, pri ljudeh, vemo, kako je treba včasih marsikatero grenko požreti od neprijateljev in polovičarskih prijateljev, da ni žalostnih posledic. Zato pa velja vsem družbinim članom in še prav posebno vam, neutrudljive blagajničarice in neopogljivi blagajničarji pri naših podružnicah in vam vsem, ki nabirate denar za družbo, za občini trad in požrtvovalnost, vsem dbrim Slovincem, lahko rečem, iz srca kipeča: prisrčna zahvala in v nebo doneča slava!

Spehli podružnice letos ne hodem nastoval, ker Slovenci zadnji čas delamo že toliko sama po svoji domovini in po vsi Avstriji, da hode kumulje ne malo krastje, ki bi bili brez narodne zavesti in bi se mogli pristevati narodno spemim.

Da more družba dostojno odbijati ljute naskoke sovražnikov na naše narodne svetinje, potrebuje mnogo municije. Dobrovoljno je je lani v ta namen prisloščilo na pomoč 19 pokroviteljev z lepo vsoto 1858 glđ. 63 kr. Bog živi te rodoljubne in jim občini mnogo posnemovalec mej imovinski rojaki!

Kakor že več let poprej, tako je prejela družba tudi v minoletem letu od visokega deželnega zbora kranjskega 1000 glđ. in slavnega zastopa mesta ljubljanskega 500, za kar jima izrekamo iskreno zahvalo.

Tudi številu slovenskih hranilnic in posojilnic, katere so velikodušno odprle svoje blagajnice v podporo naše družbe, se je pomnožilo. Njih imena in darila citate v tedenskih izkazih društvenega blagajništva po časniki. Slovenci, držite se teh zavodov, ti so naši!

Darovi za velikovsko solo niso v računu pod točko dohodkov vsi navedeni, precej darov, podeljenih v isti namen, obsegata tudi točki 7. in 9., a ni jih bilo mogoče natančno izbrati.

Slovenski časniki niso samo radovaljino prinášali objav vodstva in dohodkov društva, ampak slavná uredništva so tudi sama nabirala darove in jih pošiljala glavnemu blagajniku. Nabrali so časniki te-le vsote: „Mir“ 2271 glđ. 60 kr., „Slov. Narod“ 1316 glđ. 51 kr., „Slovenec“ 116 glđ. 50 kr., „Danica“ 42 glđ. 50 kr., „Slov. Gospodar“ 21 glđ. 62 kr. in „Domovina“ 19 glđ. 50 kr. Prav lepo zahvalim za nesebični trud vse gg. urednike teh listov in pravično se mi zdi, da z ozirom na teže navedenih stvilk se posebno pohvalim gospoda Alojzija Legata v Celovcu in gosp. Josipa Nollja v Ljubljani. Živeli!

Nova in zelo praktična naprava za izvajanje drobita iz žepa veselih ljudi so nabiralniki. Do duše me je ganilo večraj, ko so mi ubogi ljubljanski delavci poslali 4 nabiralnike, napolnjene s svojimi trdo prisluženimi novci. 200 nabiralnikov že stoji po

gostilniskih, čitalniskih in raznih mizah rodoljubov slovenskih. Ker se po novih vedno se poprasuje, jih dobimo dan se 200 iz neke ljubljanske izdelovalnice; Po nabiralniki postaja družba sv. Cirila in Metoda in naša narodna borba znana vsem slojem prebivalstva. Hvalovredno delo opravljate, gospoda, ako večkrat poprašate narodne kretnice in kavarnarje, kje je družbin nabiralnik.

Posebno vesel bode družbin finančni minister, ako se hode dalo vneti častite člane družbe sv. Mohorja, da bi se spominjali z malimi darovi naše družbe ob sprejemu knjig družbe sv. Mohorja. V tem oziru se lepo priporoča gg. poverjenikom in vspehi hode krasi.

V kratkem dobi družba tudi slovenske vizgalice, ki naj bi vizgala tudi mizla sreca za narodno stvar.

Tako hodemo mogli reševati v družbinih zavodih v prihodnje se po več, kakor po 1500 slovenskih otrok in kazati nasprotnikom, ki se sovražno zbirajo v armadah „Schulvereina“ in „Lege nazionale“, da nimamo se volje udati se jim na milost in nemilost.

Teška leta so pač nastopila za družbino blagajnico, ko je bilo družbino vodstvo primorano, ostrbeti družbi lastne donove, namreč šolski poslojji v Trstu in Velikoven Šolsko poslojje pri Sv. Jakobu v Trstu je stalo družbo s popravami vred okroglih 20.000 glđ. in prekrasna nova sola v St. Rupertu pri Velikovu, katero imponuje tudi Nemcem, ki so nas doslej imeli za barbaro, hode stala do 30.000 glđ. Z zlatimi erkami so lesketa na velikovskem poslojju napis: „Narodna sola“. V poslojju hode prostora za desko in dekliško ljudsko solo, za notranjo višjo dekliško izobraževalnico in nekako gospodinjstvo solo ter za stanovanje šolskim sestram učiteljicam. Če kdo, se je posebno blagajnik krčil proti tem velikim izdatkom. Ali potrebni so bili, da nas niso škodoljelni Italijani, katerim smo prej plačevali visoko najemščino za hišo, nekoga dne vrgli pod kap. S kom imamo opraviti, je pokazala zlobna roka, ki je hotela lani sv. Stefana dan našo tržasko solo zažgati, le, da so ji ni posrečila prezenska nakana. Napravila je samo banki „Slaviji“ kot zavarovalnici naše hiše 111 glđ. škode. Kako zadovoljni so koroski bratje, da so dobili svoj „Narodni dom“ v Velikovu, dokazujejo občini darovi. Stoj tedaj trdno in ponosno naš svetilnik prosvete na bregu Jadranskega morja, okoli sebe zbiraj ladje slovenskih bratin in kaži besnim Italijanom, da so Slovenci se tečaj doma. Stoj nepremakljivo veličani branik naše narodnosti pri Velikovu in ne dovoli, da bi le za ped se se kdaj pomnila meja slovenskega jezika proti jugu! V unaci dolga stoletja zatiranim bratom na oni strani Karavank potra sreca in se pozni vnuki naj se v tebi radujejo ob sadovih požrtvovalnosti svojih prednikov.

Toda od kod hode jemala družba denar za tako obširno delovanje? Nadejajmo se, da dokler hode trajala sola, hode zato skrbela božja previdnost in dobrotelnost Slovencev. (Tu je govornik navel imena najnuvejših dobrotnikov, katere so bila že objavljena v „Slovenskem Narodu.“) Kadar pa poneha nevarnost, katere nam preči s poginom, tedaj hode tudi vodstvo naše družbe poslano v zaslužni pokoj, naš finančni minister hode odpisati dal ves ta narodni davček slovenskim rodoljubom in ga naložil ravenomu, katerim gre po pravici, in mi se srdaemo v beli Ljubljani v polnem številu ter veselo zapojemo: „Te Deum laudamus!“ Hvala Bogu, mi smo rešeni!

Toda, žal, žal, da zdaj se ne moremo in ne smemo peti tako. Noč in dan se kuje sovražnik orožje, se divja huda bitka za obstanek našega naroda na vseh erji. Glavni skupščini „Schulvereina“ o letošnjih binkoštih v Brnu in „Lege nazionale“ v Kopru sta pokazali kaj črne nove oblake. Prva se je branila izpustiti iz svoje srede glavne podpornike — žide; druga je pa, kakor je razkril zadnji teden neki slovenski dnevnik, na dovolj predrizni način razodela, da je skiljenje čez avstrijsko mejo nekako glavni smoter njenega delovanja. In taki sosedje, ki nam bi rajši danes kakor jutri razgrli sveto geslo, zapisano na naši trobojnici „vse za vero, dom in cesarja“, naj bodo naši prijatelji? Ne, mi jim ne zaupamo! Poročilo sicer pravi, da se „Schulvereinovi“ dohodki sušijo, ker požidovljenim Nemcem zmagajkuje idealnosti, in zato so sklenili nekatere zavode na Češkem opustiti. Toda idealnost (recte brutalnost) bi že imel nemški medved, manjka mu le poguma nasproti češkemu levu. Pri zavodnem češkem narodu „Schulverein“ res nima nikakega vspeha. Toda vspeh ima, žalibog, mej Slovenci. Zato „Schulverein“ niti krčarja ni sklenil manj izdati za napade na slovensko narodnost. Da, še hvalili so se v Brnu, da herolinske marke dobro delujejo na južni nemški meji, namreč mej Slovenci, in blitli so prav ostudno posebno slovensko

duhovščino, ki jim s svojim delovanjem črta račune. Previdnosti je tedaj posebno nam Slovincem treba, če tudi nekateri optimisti trdijo, da se bliža že konec boje, ker „Schulverein“ ljira. Gorje nam, ako bi zadremali v nehaljstvu, menč, da nas Nemci le sladko zibljejo. Po dolgih bojih nimamo se dostojne, od občine vzdrževane slovenske šole v Gorici, nad dve leti že ne dobimo odgovora na utemeljene pritožbe v Trstu, nemški časniki so se vedno polni napadov na pol slovensko gimnazijo v Celji, solstvo naše na Koroskem je zatirano, kakor je bilo, Devin, Jesenič in itd. so v nevarnosti, in mi naj bi roko križem držali, ali pa obupni orožje proč pometali. Prepričan sem, da poročilo: Nikakor ne! Konec boja bo pač prišel gotovo, a pride tem preje in tem bolj gotovo, čim pogumneje in čim bolj jedini mej seboj se hodom borili v prihodnje. Kontam z vsikikom: „Slovenci, ne vdajmo se, dokler niam ne napoti pravične zmage dan!“

Blagajnikovo poročilo se je z jako živahnim odobravanjem vzelo na znanje. V imeni nadzornišva je poročal gosp. O. Dolencec o pregledanih knjigah in računih in predlagal, naj se da odboru absolutni, kateri predlog je bil soglasno vzprjet. Predsedstvo je na to prevzel namostnik g. L. Svetec, na kar se je vršila volitev in sicer na predlog g. župnika Berčeta z vsiklikom, izid volitve smo že prijavi.

Po nekih živahnih opomnijah g. Pogaičnika iz Podnarta se je načelnik G. Zupan zahvalil skupščinarjem za udeležbo, jih prosil privoljenja, da gre posebna deputacija, gg. Zupan, Svetec in dr. Svetina, k dez. predsedniku izrazit neomejeno udanost skupščinarjev presvetlenemu cesarju, ter zaključil zborovanje. Po „Slov. Nar.“

DOPISI

Iz Podgore. — V zadnjem „Primorcu“ je nekdo sporočil ob kratkem o 25-letnici županovanja našega velezaslužnega župana g. Antona Klančiča. Slavili smo jo l. t. m. Tu naj le se doslovno ponatisnem lepo častilko, katero je izrekel G. Andrej Kocijančič v imenu starešinstva. Dejal je:

Velepostovani gospod župan! Jutri ho 25 let, kar ste zasedli županov stol; res reče slečaj je, — da bi eden častno mesto župana opravljal celih 25 let. To je vam v čast in dokaz, da ste vedno dobro, vestno pravice in dolžnosti splovali, ki so s tem častni ali ob enem trudopolnim mestom združene, in da ste pravo, da, edino pravo pot hodili, ki je sporazumljenje z vseni starešini, ki so z veseljem Vas podpirali v blagor cele županije. Vidimo okoli in okoli, da pri vsakih volitvah nastanejo prepri, ali pri nas, hvala Bogu, če izvajemo poskus hudobnega sejalca, kateri je hotel napraviti enkrat ryzkol med nami, kar pa hvala Bogu se mu ni posrečilo, in tako je bilo in je vse mirno in vse v pravem redu napreduje.

Županovati, vemo, ni tako lahko; kdor hoče vse v redu imeti, se mora truditi in žrtvovati, in da je res tako, kaže nam Vase delovanje, h kateremu ste bili vedno enoglasno pozvani. Tudi od vladne strani, vemi, da naše županstvo od moje dobe naprej je edno prvih in najboljših, da ima vse v redu in da točno odgovarja svojemu poklicu. Dokaz temu je, da ste bili pred dvema letoma od presvetlega cesarja odlikovani z zlatim zaslužnim križem s krono.

Torej od vseh stranij imamo dokaz, da ste svoji nalogi točno in vestno zadoslili. Zato tudi smo ponosni na takega župana; zagotovilo smo tukaj prišli vam izrazit sočutje in šestitati Vašemu 25letnemu službovanju, in daj Bog, da bi se mnoga leta županovali kol pravi oče v blagor občinarjiv cele županije in ne nas zatirali.

Zato vabim vse navzoče, da zaklicemo našemu vrlenu županu trikratni: živijo. Starešinstvo je radostno zaklicalo živjo g. županu.

Tudi v starešinstvu je takih oseh, ki se že mnogo let trudijo za blagor občine, v kateri ne poznajo prepira in katera bi mogla biti za vzgled vsem drugim, kjer igrajo veliko ulogo le osebnosti. V starešinstvu je n. pr. sam gosp. Andrej Kocijančič že 32 let, in ako se odšteje sedem let županovanja, tedaj bi mogel slaviti tudi on 25-letnico svoje starešinske naglavi.

Iz Dornberga: Tukajsna ženska podružnica sv. C. in M. si je omislila krasno zastavo, ki se je blagoslovila dne 23. avgusta. Blagoslovljenje se je vršilo ukljub slabemu vremenu jak: slovesno. Nesla se je namreč zastava iz hiše podružnične predsednice g. Josipine Bizjakove v spremstvu treh č. g. duhovnov, pevcev, 40 v belo oblečenih družic, vseh uclnj podružnice, solske mladine

in nebrojno občinstva v cerkev, kjer se je blagoslovila. Po občajnem blagoslovu je hnel naš vrli prečastiti gospod župnik gonor, katerega naj bi bili poslušali tudi oni, ki radi raz lece proti društvom ropotajo, in oni zapanci, ki so otrpli za društvono življenje. Ozigosal je slabe tovaršije, a unemal za dobra in koristna društva s pravo katoliško in narodno navduženostjo. Hvala vam, gospod župnik, tako se vodi naš narod po pravi poti. — Po kontanem krasnem govoru je bila slovesna sv. maša z asistenco.

Naše vrle uclnje podružnice sv. C. in M. so hotele še bolj poveljati ta dan, v katero svrho so priredile popoldne veselico, koje čisti dobiček je namenjen „Sloginim“ zavodom v Gorici. — Veselico je otvoril s prekrasnim govorom g. Perozzi, ki je ljudstvo navduševal kedino pravemu, in ne, kakor želje naši novodobni privravnani hujškači z njih najetimi govorniki. Ljudstvo je govorniku burno pritrjevalo in tako pokazalo, da „Pr. List“ bliati tudi tega moža isto tako po krivici kakor druge.

Po govoru so se izvajale druge točke vspeveda, vse jako precizno, v oboe zadovoljnost. Domači tamburaši, kojih je 14, so ljudstvo kar očarali; morali so vsako točko po večkrat ponavljati; zlasti pesem „Mrak“ s spremljevanjem tamburje je ljudstvu tako ugajala, da so jo morali kasneje pri domači zabavi še šest krat ponavljati. Pevec so pokazali, da so se vedno stari dornberški slavci, ki se upajo dobro zakrožiti. Čast jim! — „Tako predgo bi poslušali do jutri“, je bil glas, ko je završila naša Rožica deklaracije „Naš čolnit otinimo“. Res, deklaracija je izvršno. Sviranje na citre s spremljevanjem na gosli izvršila se je častno za gospi M. in R. ter za gospoda O. Le tako dalje, vrli pevec, tamburaši ter citraši, in konec hode dornberskemu spanju.

Veselico je sledila prosta zabava, pri koji so nas razveseljevali peveci in tamburaši do ure ločitve. Ukljub slabemu vremenu je bila udeležba tako velika, da ostaja za „Slogine“ zavode nad 40 glđ. čistlega dohodka. (Slava! Odlična hvala! Ured.) Presrčna zahvala za izreden užitek vrli ženski podružnici, posebno pa njeni predsednici g. Josipini Bizjakovi, ki je največ pripomogla k sijajnemu izvršetku te izredne slovesnosti.

Iz Ajdovščine. — Dne 26. avgusta je napravil dornberški tamburaški zbor z nekotimi odličnimi družinami izlet v Ajdovščino. Izletniki so se zabavali na dvorišeh g. Fr. Bratinca, kateri jim je dobro postregel z okusno jedjo in izvršno kapljico. Izletnikom so se pridružili nekotji iz bližnjih Kamej, Skrijl, Brji, Smarji in poštea Ajdovcev. Radnje se, med prijetnim tamburanjem in raznimi zdraviciami, spomnili smo se tudi nile slovenske dece v Gorici, kajji zložili smo v pomoč vzdržavanja slovenske šole 9 glđ. (Čast rodoljubom, ki ne zamudé nijedne prilike, ko treba položiti darček na narodni žrtvenik! Zapomnimo si resnico češkega izreka, da: „Je v dela in požrtvovalnem odusevljenju je naš spas“. Zato spominjajmo se pri vsaki priliki trepečega naroda, zlasti v onih krajih, kjer se bori na življenje in smrt z zagrizenimi narodnimi nasprotniki. — Uredn.)

Iz Ročinja. — Dne 18. avgusta zjutraj ob 8. uri so nam naznanili žalostni glasovi zvonov, da našega ljubljenskega vikarja vle. gospoda Andreja Vuga ni več mej živimi. Ta novica nam ni došla nepričakovano, saj je bolehal že nad eno leto; toda najtjuse se nam je zdelo to, da prejšnji večer je bil še vesel, a drugo jutro je ležal že mrtev, zadela ga je v drugič kap.

Rajnik se je porodil v Kanalu 27. novembra 1837. Solal se je vedno v Gorici, kjer je na gimnaziji kakor v bogoslovju prav dobro napredoval. V duhovnika je bil posvečen 21. septembra 1861. Služboval je najprej kot duh. pomočnik na St. Viski gori in na Ljubušnjem. Od tu se ga premestili v Trento, od koder se je preselil kot dekanjski upravitelj v Bole. Po kratkem času je bil namešten kot vikarj v Kalu. Tu je služboval 8 let; ker je bila pa ta služba zanj pretežavna, je prosil takrat v prvič za Ročinj. Ako torej pogledamo njegove službe, niso bile predobre in prijetne; posebno kot duh. pomočniku se mu je v onem času slabo go-dilo, ne samo gledé na plačo, ampak tudi, ker je moral stanovati pod slannatna strehama. Sicer je pa vedno pravil, da v Trenti je bil najbolj zadovoljen. V zadnjih dveh desetletjih je upal, da dobi kako župnijsko mesto, a sreča mu ni bila mila.

Pokojnik je bil splošno izobražen mož; z njim se je lahko govorilo o vsaki reči in se od njega marsikaj naučilo. Tudi se je vedno zanimaval za napredek Slovencev. Rad je sel na kako narodno veselico; samo škoda, da so pri nas le bele vrane. Kot duhovnik

je bil vseskozi vnet učitelj, vzgleden, delaven; sploh se mora reči, da je bil blaga duša. Kar je imel v sreči, to so tudi usta govorila. Sicer je bil priprostega, nedolžnega vedenja, kar bi mu bil kdo lahko zameril, ako ga ni dobro poznal. Njegovo delovanje kot duhovnik je bilo jako plodovito, posebno v Ročnju, o čemur se je čitalo pred leti v „Soči“.

A sedaj nimamo več dobrega gospoda Andreja, ker kot takega ga je vse daleč na njegovem pogrebu dne 20. avgusta. Udeležilo se ga je 18 duhovnikov, ki so prišli tudi od daleč se poslovit od svojega prijatelja. Dan je bil pogreb tako slovesen, je posebna služba vle. gospoda vikarja Kumarja iz Ave, ki je vse lepo urejeval pred in pri pogrebu. Vrli pevec ročnjski so mu tudi zapeli dve nagrobnici v župnišću in v cerkvi. Na grobu pa niso mogli polti, ker vsa so je nenadoma velika ploha, ki je razpršila vso mnogobrojno ljudstvo. Tako, prublji g. Andrej, počivajte v zasluženem miru, dokler se zopet ne snidele a svojimi prijatelji in vernimi ovčicami — nad zvezdami.

Iz Ročinja. — V četrtek dne 20. avgusta nas je zapustil naš mnogolotni g. učitelj Anton Kacatura. S solzami očmi so gledali za njim njegovi nemci in učenka. Pa kako bi tudi ne, saj so se od njega toliko dobrega naučili! Res, volika zguba jo na Ročinj, kajji njegovo delovanje je bilo neumorno. Žal, da so niso vedno našla sreca, ki bi bila sprejemala njegovo nauko, da bi se bili tudi v dljanju izvršili. Posolno je bil vnet za kmetijstvo, ker je videl, kako rodoviten je svet okoli Ročinja. Kjer je mogel, je vnmel posestnike, naj delajo vinograde, naj obdelujejo in čistijo sadna drevosa ter naj cepijo pravo vrsto hrusk in jabolk. A ne samo ničil je in prigovarjal, ampak tudi pokazal je, kako se dela, v svojem šolskem vrtu. Mnogo cepilnih dreves je prišlo iz njegovega vrta. A tudi narodni in cerkveno petje je začel prvi gojiti v Ročnju, pri kojem ga je posebno podpiral vrli organist g. Janoz Cargo. Zadnjikrat je slisal sad svojega truda pri pogrebu r. g. vikarja, s katerim sta vedno slžno delovala, in potem je brž odšel na svoje novo mesto — v Smartno. Seveda, tudi on je moral kot značen in vstrajen mož okusiti, da nevažnost je plačilo sveta; toda, kar je dobrega naredil, tega mu ne more nikdo odvzeti; saj je lirepenel le po tem, da bi ljudstvo napredovalo v naravnem in gmoletnem oziru. Zato pač častilamo Smartencem, da so dobili tako vzglednega, delavnega in izvršnega učitelja.

Iz Ajbe na Kanalskem. — V Ajbi pri cesti je zadelo nesreča kretnarja Znidarčiča. Dne 28. avgusta o polnoči je bila v nevarnosti cela njegova hiša. Ob onem naliču dežja, ki je sploh po soski dolini prouzročil mnogo škode, se je vtregla skala in zajezila strugo poleg hiše, v katero se steka iz hriba voda. Posledica temu je bila, da se je voda obrnila za hišo ter jo v hipu napolnila. Nad tri metre je stala voda visoko. Morete si misliti, v kakem strahu je bila družina, ki je mislila v začetku, da je Soča tako visoko narasla. Škode je mnogo. Vina je izteklo nad 4 hektolitro; podi v prilijču so vsi razrušeni, in sploh vsa opravila je pokvarjena. Sreča, da je bil kretnar tako srecen, da je stopil v vodo in odprl duri od hleva unkray hiše, skozi katero se je potem voda iztekla, drugače bi mu bila še poginila goveda, ki so bila že onemogla v vodi. Zavarovan je pri banki „Slaviji“, toda samo proti ognju; pa vender se upa, da dobi vsaj kakó podpora.

Iz Idrijske doline. — Letos se nam je obetala dobra letina. Neprestani dež uničuje vse poljske pridelke. Velikanska škoda je pri senu, ker v visokih hribih še zdaj seno leži po tleh in gnije. Kdor se je posebno potrudil ob svojem času, ta je pospravil dobro seno. Se zdaj nekateri niso omissili žita. Letos so prišli kmetje do prepričanja, kako koristni so pokriti kozolci. Žito v pokritih kozolcih se je se precej dobro ohranilo; drugo ga je že kalil in gnije. Prav lepo so pokazale češnje, ki pa zdaj vsled prevrelke moče pokajo. Iz Brd in kanalske doline imo pričakovali kupcev, ali slabo vreme jih prevec strah, zato ni nijednega od nikoder. Druzega zdaj ne kaže, kakor kdaj in čebre napraviti in jih noter spraviti za žganje. Tudi žganje ne bo imelo visoke cene, ker ogerski spiril preplavja našo deželo in odvira domače, pristno žganje. Od Ogrov res nimamo ničesar dobrega. Ako nam Bog ne pošlje v kratkem lepega vremena, tudi koruza (sirk), ajda, repa itd. zaostanejo in ne dozorejo popolnoma. Gosenice uničujejo repo. Krompir tudi gnije v zemlji, ker ga ne morejo spraviti domov. Cena živini menda pada vsled slabe píce. Ubogi kmetje!

Od nekih. — Pastirski list celovskega škofa povodila deželnooborbnih volitev je prezanimiv, da bi ga kar prezel. V njem ne vidimo gospodarskega tona, pogubljajna, izobčenja itd. nasprotnikov, pač pa veje iz njega res pastirska modrost, ki vsikdar upošteva tudi prepričanje nasprotnikov. Tudi ni prepovedano, duhovnikom kandidovati proti lajkom, ali pa da mora duhovnik dovoljenje imeti od škofa, ako hoče kandidovati. Dasi je volilni oklic in program slede slovenskega uradovajna na Koroskem se precej postopljiv, vendar poštevaje lude razmere na Koroskem in sploh kritičen položaj cerkvenega dostojanstvenika v liberalno-nacionalnem gnezdu, smemo biti za zdaj povsem zadovoljni. Za nas najvažnejše besede v pastirskem listu so sledeče: „Pred vsem misljenja in prepričanja drugih ne zaničujte in ne prezirajte; ne zasmehujte in ne žalite ga. Če drugi drugače volijo, jih zavoljo tega ne smete zaničevati ali pa se jih izogibati!... Krščanska vera to prepoveduje! Samo za čas volitve, posebno na volilni dan, če je mogoče, ne obneite z ljudmi, ki so druga misljenja!...“

Ti stavki se popolnoma zlagajo s katoliško moralo. Kako je pa pri nas? Kako pišejo učniki postavbe — proti nasprotnikom? Kolikokrat so Vas, g. urednik, žalili in zasmehovali? In vse to, kakor da bi krščanska vera dovoljevala obrekovati in nasprotnika zaničevati. Kdor terja enakopravnosti pri svetnih in duhovskih uradnih, je razupit kot krivoverec, hudič, iliborelec itd. Vsi oni, ki delajo na to, da bi Slovenci prišli do enakopravnosti v cerkvi, uradu in šoli, so izobčeni, 2 njimi se ne sme občeivati. Celó „božja kazen“ zadene one, ki bodo s temi občeivali.

Dasi izhajajo na Koroskem nemški liberalni listi najhujše vrste, vendar škofu niti na misel ni prišlo, izrečno jih prepovedati, dobro vedé, da s tem se ničesar ne doseže. (Ne zamerite, da smo par besed prečrtali. Uredn.)

Iz Sezana, 31. avg. — Gospod urednik, Vaš dopisnik „Stekliš“ je drugul z zadnjim dopisom v sršenovo gnezdo. Huduje se marsikdo, zlasti pa nadepolni mesarček je skakal z Vaso „plahoto“, kakor imenujejo Vaši nasprotniki Vašo „Sočo“, okolo — huduje se, da Vas hote tožiti; — varujte se ga in — porotnikov. Zal mi je, da ni nikjer nasei odločno odkrilega zagovornika; zato ga bodem pa jaz nekoliko zagovarjal, ker menda sam si ne bode upal proti temu hudemu „Steklišu“. Meso, katero seče, v Sezani — ali drugod — vbitu, je dobro — da, celó večših prav dobro, če ni pretrdo; pa v primeri s sedanjimi cenami govode — bodi odkrito povedano — v istini predrago. Mislim, da se potolži s tem.

Tudi gledé klavnice se je vrezal „Stekliš“, kajti klavnica je oddana za 1851. gld. in ne za 1951. gld. — tako je in ne drugače. Varujte se „Stekliša“, gospod urednik. Čuden so pa zdi ne samo meni, ampak tudi vsakomur, ki im zadnji pasus dotičnega dopisa, — pravilja v jedno malho našega dobrega — narodnega gospoda — sodnika z gospodom van pav dobro poznatim notarjem dr. Bar. Van-om, — morda zato, ker im gospod notar našega gospoda sodnika zelo rad ali ka-li? Prosim Stekliša v tej za Sezano morda i 21 ves Kras koljivi točki pojasniti!

Opazovalec. Dostavek uredništva. — Donzali smo, da je v Sezani, govodina po 56 kr. kilo, teletina pa po 72. — V Komnu, na Nabrežini, v Divači, Lokvi, Tomaju, Dutovljah in Storjah je meso po 40—52 kr. kilo, v Sezani pa najnižje po 56 kr. To nekako dokazuje, da je bila opravljena pritožba našega dopisnika.

Iz Podbrda, 1. septembra. — Zetev in kosnjak smo končali, žalibog, da je nekaterim gospodarjem pri senu napravilo deževe veliko škodo; sedaj pa bodo od vsakdanjega dežja uničeni vsi poljski pridelniki; te dni imamo molitve pri sv. maši, da bi nam Bog dal prepotrebnega solncea; „usliši nas, o gospod!“

Imam pa poročati veselo novico, katero sprejememo radostno vsi zavedni občani, kakor vsak krščanski srbini oči in mati: — sl. okrajni šolski svet je blagohotno odločil s prihodnjim šolskim letom nam doposlati učitelja, katerega smo toliko let težko pričakovali, posebno pa zadnje dve leti, od kar tudi g. kaplana nimamo, da bi za silo šolo podučeval, kakor prejšnja leta. Zahvaljujemo z vso udanostjo sl. okrajni šolski svet, da je nam odobrill in dal, kar imajo drugi že toliko let, ter da bodo naše šolske naklade koristile našim otrokom.

Iz poštnih krogov. — Zveza kranjsko-primorsko-dalmatinskih postarjev in poštnih upraviteljev namerava, kakor hitro mogoče, ustanoviti društveno bolniško blagajno v smislu zakona od 30. marca 1888, s to spremembo, da se udeležiti tudi oni, kateri po zakonu niso zavezani, zavarovati se, — to so c. kr. postarji in njih soproge. Društvena pravila, katere so se že davno predložila visoki vladi v potrjenje, bodo vsled priporočila c. kr. postnega ravnateljstva v Trstu najbrž kmalu potrjena, in tako bo ta občno zaželjeni zavod mogel v bližnji bodočnosti začeti svoje delovanje in korist in blagor postnega službenega osebja na deželi. — Istotako se namerava reorganizacija zveze. Ta se razdeli v kronovinah v 4 skupine, in posthni vrstom se razpošiljejo nova pravila, urejenja po sedanjih časovnih razmerah. — Posebne važnosti za postno službeno osebje na deželi je pa gotovo vest, da se je visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo definitivno odločilo za zboljšanje materijelnih in socialnih razmer postarjev itd., za katero smo se borili že 23 let in za katero se je izjavil tudi Njegov Veličastvo, naš najmilostivjější cesar, pri priliki, ko se mu je predložila neka to zadevajoča prošnja s pomenljivimi besedami: „Tu nahajam zastarele razmere.“ — Kakor poročajo zanesljivi viri, se mej drugim povisajo tudi pristojbine postarjev v enem raz-

merju, kakor plače državnih uradnikov; plača postarjev bo torej znašala 660 — 1600 gld. in poleg tega se bode oziralo na doklade za nočno službo.

Vsled navedenega sinemo upati, da se slednjic uresnici besede nj. ekscelencije gospoda ministerskega predsednika grofa Badeni-ja, katere je govoril deputacij, obstoječi iz postarjev Hoppe, Klima, Rossmann in Schrey: „Zdi se mi, da v Vašem stanu vladajo še antihumanitarne razmere, in treba je pomoči“ — nadejamo se tudi, da bo visoki državni zbor pravično cenil skoro neznošno stanje postnega službenega osebja na deželi ter mu ne odreče svoje pomoči.

S Proseka. — Na c. kr. pripravnici za srednje šole na Proseku prične šolsko leto 1896.—7. dne 16. septembra t. l. ob 8. uri dopoldne s sv. mašo.

Vpisovanje učencev bode dne 16. in 17. septembra od 9.—12. ure dopoldne.

Učenci morajo priti v spremstvu svojih staršev ali namestnikov, dokazati morajo z rojstvenim ali krštnim listom, da dovrše pred 1. januarjem 1897. l. deveto leto starosti in da so dovršili z dobrim uspehom najmanje 3. razred ljudske šole; nadalje morajo dokazati s pričevalom, da so jim bile slavljenice kozje. Vsak na novo nastopivši učenec mora uložiti pri vsprejemu 1 gld. 90 vč. za knjige in za učne potrebine.

Kdor želi kakega pojasniti, dobi ga lahko ustmeno ali pismpno pri podpisanim vodstvu. Vodstvo c. kr. pripravnice za srednje šole. Na Proseku 1. septembra 1896.

Iz Sarajeva. — Dovolite, gospod urednik, da spregovorim besedo o socialnem položaju pri nas v Bosni. Po celem svetu se zbirajo obrtniki in delavci v društva in z druge, da z združenimi močmi storé kaj za prosveto svojega stanu, se bolj pa, da se medsebojno podpirajo in si pomagajo v nezdah, vse to iz lastne moči. V vsakem oziru prvi so pač knjižotiskarji v organizaciji. Dosegali so do danes po celim svetu neverjetne uspehe. V Avstriji ima ta stroka svojo zvezo za celo cesarstvo, tako tudi v drugih državah v vseh delih sveta; celo v Avstriji imajo društva z istimi pravicami kot v Avstriji. Kar more obstajati v neposredni bližini kamibalov, to ni dovoljeno v kulturni Bosni. Ker so tukaj delavci brez izjeme v popolni oblasti delotajalcev, ki to oblast tudi posteno izkoriščajo, brez kakoli obrambe od postavne oblasti, da celo obrtne postavbe tu nimamo, zbrali so se l. 1894. tukajšnji tiskarji vkljub v prejšnjih letih večkrat ponesrečenih poskusov zopet v posvetovanje glede ustanovitve svojega društva. Pravila tega samo podpornega, brez vsake politike obstoječega društva so bila predložena vladi meseca avgusta 1894. l. Dasi se odločno povdarja v pravilih, da nočejo imeti tiskarji nič opravka s politikó, jedina njihova politika je človekoljubnost in kolegialnost, dalje, da hote na lastne stroške oteti marsikatero obitelji gladi in ponanjkanja v boleznih njih reditelja, ker se slavna vlada v takih slučajih niti za osebo svojega zavoda, deželne tiskarne, nič ne briga, in hotejo tiskarji si od ust pritrpati in ne nadlegovati vlado za podporo bolnih članov ter podporo udov in sirot svojih drugov, o čila je vlada prošnja za ustanovitve društva in poslala letos v aprilu: torej skoro čez dve leti pravila nepotrjena nazaj. Mislim, da več komentara ni treba!

Občni zbor „Edinosti“ v Trstu.

Da je bil prvi občni zbor razpuščen, smemo biti le zadovoljni, kajti to je bila najboljša reklama za društvo in našo narodno stvar v Trstu in v Istri. — Da je to resnično, je pokazalo nadaljevanje občnega zbora, ki se je vršilo v nedeljo od 9. predp. do 1. pop.; udeležba je bila tolika, kolikoršne doselej ni še bilo; nad 500 oseb se je zbralo v občini „Sokolov“ toledavnici. Iz Istre je došlo mnogo veljakov, kakor dr. Laginja, prof. Spinčić, dr. Vitezič, dr. D. Trinajstić, Slavoj Jenko, posl. Kr. U. id. — Tudi Gorica je bila zastopana po dveh poslancih in poročevalcu „Soče“.

Nam seveda ni naloga, da točno poročamo o vsem zborovanju, ker to stori sestra „Edinost“; zato se omejimo le na splošno važne pojave, katere smo si zabeležili. Predsednik prof. Mandić je v pozdravu omenil tudi hude delstvo uboja v Lošinju, da sta dva občinska stražnika ubila mladenčca Ostermanna na edino zato, ker je pel hrvaški; zbor je poklican danes, da izrazi svoje sozlake na tem zlodejskem činu in protest proti rovarstvu isterske irredente v občé.

Po odobrenju letnega računa je prišel k besedi dr. Laginja. Glavne misli njegovega govora so te-le: Preteklost naša je žalostna, a sedanost je še žalostnejša; toda nikar obupavati, ako nastopijo še žalostnejši časi. — V državnem zboru so tri močne stranke: združena levica, poljski in Hohenwartov klub; kekar so le tri stranke edine, vse druge ni ne opravijo. Manjše stranke bodisi se družijo z onimi, katere jim morejo in hotejo pomagati, bodisi brezobzirno brusijo resnico, v nadi, da bo to kaj pomagalo. V sredo med te so se postavili zastopniki slovenskega in hrvaškega naroda. — Znano je, da dva človeka ne mislita povsem enako, vendar sta oba veskózi posteljnjaka; oba sta prepričana, da najboljše delata za svoj narod. Ako torej vsi naši poslanci z juga niso bili skupno v enem klubu, ne sledi se iz tega, da je ta ali oni poslanec manj posten. Razdeljeni smo bili sicer na tri klobe, no vedno smo podpirali drug drugega, kjer je bilo le mogoče, vedno smo bili dobri prijatelji. Pokojni Klun je bil zlasti zadnji čas naš dober podpornik, posebno pa dr. Gregorič in vit. Naberčič. — Ali naj bi ostalo tudi zanaprej le pri temi; o tem pozneje par besed. Večina poslancev so Nemci, ki imajo povsem krivo vzgojo. Ko Nemci spoznajo

svoj narod in svojo domovino, potem proučujejo srednjo Afriko in Azijo, a kaj je na jugu naše države, tega pa ne poznajo; in vsled tega mi največ trpimo. Zató pa vrši svojo nalogo listi poslancev, ki v brezobzirno razjasnjuje dejanske odnose tu na jugu države.

Šlika ob kratkem tuži položaj sloven. in hrv. naroda v Istri. Sol je malo, pri sodiščih in drugih uradnih je le malo uradnikov, ki bi umeli jezik naroda. Da, uradniki sami so odgojeni v duhu, ki nas je naravno nasproten. Hudo je tako, da ne more biti hujše. Ali uprav radi tega mora priiti čas, ko bo tako stanje moralo prenehati. — Omenja umor Ostermanna v Lošinju in pravi, da se v Istri niti zveli ne more več.

Freide na prihodnje volitve. Ako zmagamo, narod izpolni svojo nalogo; ako pa propademo, ne bo le škoda velika, marveč tudi dokaz, da narod propada. Zivljenje je boj! Tudi naši volilci se bodo borili kot levji za pravično stvar!

Italijansko politično društvo za Istro je imelo občni zbor v Malem Lošinju. Posebno zanimiv za nas je govor dr. Bartoli-ja. Kdor ima le 36 kolikaj političnega postenja, se mora sramovati tega govora. V imenu človečanstva in naše narodnosti svečeno protestujem, da so mogoči taki govori v Istri in da c. kr. vlada, ki sicer rada pleni slovenske časopise, dopušta, da se tiskajo taki govori. (V „Soči“ smo že govorili o nezaveznih psolvah in žaljenjih na Slovence in Hrvaté). Ker laški prvaki in časopisi vedno tako govoré in pišejo, vzgaja se laško občinstvo v nepisnem sovraštvu do nas.

Smejati bi se moral človek, ko govoreti ljudje, da vlade, od kar so Lahji pod Avstrijo, so jim vedno nasprotni. In ni še dolgo temu, ko so v vseh sodiščih rabili le laški jezik; vsi finančni uradi so bili do cela laški in so skoro enaki še danes. — Ali ko pridejo Lahji v doliko z našim ljudstvom, tedaj mu govore: Kaj boš s svojim jezikom! Glej, si so za nas; biskup je za nas, sudac je naš, konselir od apela je za nas, logotenent je za nas, vse za nas! — Kedar so pa med seboj, tedaj kriče: Od kar smo pod Avstrijo, vedno nam je slabo. (Viharen smeh!) — Ker je presv. cesar govoril pri delegaciji s poslancem dr. Rizzijem laški, pisali so laški listi, da se cesar priznava, da Istra je laška dežela. Ko so pa med seboj brez vladnega komisarja, tedaj kriče: od kar smo pod Avstrijo, vedno se nam slabo godi. — Oni naglašajo kot vodilo francosko načelo: ako se hočeš braniti, napadaj. Tako je pisala „Istria“ povodom znanih homatij radi dvojezičnih napisov, veselé se uspehov, češ, da „altaco“ je vedno najboljša „difesa“. (Zivahno pritrjevanje.)

Lahoni hotejo dobiti vsaj štiri državne poslance v Istri; ako bi bilo le mogoče, tudi petega. — Ali bi pa bilo pravično, da večina naroda bi ne imela na Dunaju zastopnika? Zató bom predlagal resolucijo, naj bi vlada poslala v Istro k volitvam izkušene in vestne uradnike. Nasprotniki so pripravljani na vse, na boj do noža. Oni računijo, da na Dunaju glasove štejejo. In ako bi dobili v Istri vse poslance, bi na Dunaju barvali, kar bi se jim ljubilo, ne da bi se bali koga, ki bi govoril resnico.

Govoré o peti kuriji dostavljajo, da treba vlado opozarjati na nevarnosti že naprej, da se ne bo izgovarjala pozneje. Leta 1891. bi bila mogla teči kri v Poreču, na Pomjanščini, v Sanvinčenti in drugod, — a mi smo ljudstvo mirili. Razburjenost je bila velikanska. To vé tudi vlada, — ali za plačilo je prof. Spinčić zgubil plačo! (Viharno odobranje). Toda vlada vedi, da take službe ne bomo več opravljali! (Viharno pritrjevanje. Klici: Ne več, ne!) Mi ne bomo ljudstva vsodbujali k nezakonitni činom, ali tudi mu ne bomo odsvetovali! Kuka vice bi bili, ako bi ljubili paleco, ki nas tepe! (Nepisno viharno pritrjevanje).

Lahji so sklenili, da laški klub mora imeti vsaj 16 poslancev, na katere bi se potem vlada bolj ozirala. — Ali naš račun je lahko še bolj! Mi Slovenci in Hrvatje na

jugu bi lahko imeli klub 30 poslancev. Tak klub bi bil že tolika moč, da bi često odločeval, vsaka vlada bi ga potrebovala. Zató nam je torej potrebna složnost doma, slova zastopnikov na Dunaju. Mi imamo še vse dobiti, zató moramo biti edini. Pri nas ni uzrokov, ki bi nas dvojiili; dokler pa ničesa nimamo, moramo biti edini.

Predlagá resolucijo za skupni jugoslovanski klub drž. poslancev na Dunaju. Z obžalovanjem omenja srđiti boj med obema strankama na Kranjskem! — Ta boj se mora ublaziti! Mi tu v Primorju moramo predlagati bratom na Kranjskem: naj nehaajo z dostojnim bojem in naj pomagajo ohraniti našo narodnost proti italijanskim naklepom in spletakm. (Viharno odobranje). — Složnost se vsaj mi, ko nimamo nikjer zaveznikov, marveč povsod le sovražnike, kajti — vsi so nam dožnji. (Zivahno pritrjevanje).

Dr. D. Vitezič govoril o omenja izborni govor dr. Laginje. Toda ne sme ostati le pri lepih besedah in resolucijah, marveč treba delati. Predlagá, kakó naj se pripravijo „Ed.“ na prihodnje volitve. — Na Dunaju so zdaj drugi časi! Tam so Mladoteli mesto Starotorev! Jaz sem bil 17 let v Hohenwartovem klubu. Sprva je bil ta klub prav dober za nas; pozneje pa je postal naravno nasproten. Jaz sem delal za samostojen klub, ali ni šlo. Zlaj je bolje tudi na to stran. — Dalje pojasni, da je tudi on trilateral govoril o zemljski odvezi za Istro; nasledil predlagá resolucijo proti železnici Trst-Poreč. — Dr. L. je odgovoril, da načelno ni nasproten železnici, marveč le načinu, kakor jo hotejo Lahji zgraditi.

Urednik Jakčić pravi nasproti dr. Viteziču, da smo se zeló motili o Mladoteli. Naši poslanci torej nikakor ne smejo pasti njim v naročje, pač pa sestaviti se v poseben klub, ki bo z mladoteli v zvezi po geslu: do ut des. — Današnji zbor naj naprosi brate na Kranjskem, naj prenehajo z bojem med liberalci in klerikalci. — Hvali govor dr. L. Pravi, da on in dr. L. vesta, kakó je bilo l. 1891. v Pulju. Doslji so ljudje praviti: „Hočemo se pobuniti!“ — Mi smo rotili: „Ne mojte, bračoi!“ In mir je bil! Oslaj tega ne delajmo več! Naj bo, kar hoče, a vlada naj gleda na posledice!

Dr. Vitezič govoril zopet za slovo v domačem taborju; tudi Mladoteli zelé nase slove. Jaz sem z eno nogo že v grobu, ne bom mogel torej veliko več delati, ali delaje vi složni za sveto stvar, ker le tako se rešimo.

Posl. vitez Naberčoj govoril o trzaskih odnosjih, ki so deloma se hujši od istrskih. Šole so tako, da bi bilo bolje, ako bi jih ne bilo! Nadzorujejo jih Lahji (Klici: in žilje!), tudi nasprotniki našega naroda. Temu je kriva vlada. — Govori o boju za slovo, solo v Trstu. — Krajni načelnik na Proseku (capovilla) je enega pretepel, da je bil kaznovan, a ostal je na svojem mestu, ker je zagrizen nasprotnik našega naroda. Vladi je znano vse, kakó pasujejo ti kapovile, a se ne zgame. — V trzaskem mestnem zastopu se godi slovo, poslancem tako, da jim mora upasti pogum, prihajali k sejam; brez obrambe so. Vlada se ne zgame. — Stanje Slovencev in Hrvatov v Trstu in v Istri je torej enako žalostno. Zató bodi tudi naša dolžnost, delovati z vsemi silami na to, da se prihodnji naši zastopniki na Dunaju združijo v en klub, kakor je priporočal dr. Laginja.

Posestnik Martin Pečar iz Gropade je govoril posebno proti „kapovilom“, ki so večno najhujši agitatorji ob volitvah, sicer pa ogleduh. Stanje Slovencev v Trstu in okolici imenuje slabše od onega v Istri. — Dr. D. Trinajstić iz Pazina pravi, da že 24 let opozarjamo razne vlade na tažne odnose v Istri. Ali koliko koristi vidimo? Evo najnovejši slučaj: V Plominju so bile razpisane volitve. Zupanstvo ni dovolilo hrvaški stranki, da bi si prepisala volilni imenik; glavarstvo je ukazalo zupanstvu, naj da prepis, a namestništvo je razveljavilo ta ukaz. Hrvatje so se pritožili na ministerstvo, od koder ni odgovora. Med tem, so se vršile volitve, kakor so hoteli Lahji. — Torej: jenjajmo opo-

zvarjati vlado, pač pa narod: Narode, pomozite si sami! (Viharno, minuto trajajoče odobranje).

Poslanec Spinčić je tudi proti temu, da se vlada še nadalje opozarja na neznošno stanje v Istri. Pač pa predlagá dostavek k resoluciji dr. Laginje, s katerim naj se vlada poprava; ali nas smatra se za podanike pod krono Habsburgov, ali nas je že izročila komu drugemu. — Vsi vedo, da se nam godé krivice; ali kedar bi bilo treba pomagati, tedaj zmignejo z rameni. — Treba bo stopiti pred forum Evrope z brosurami in dopisi v tujih listih, da se bodo sramovali pred svetom oni, ki so krivi našemu neznošnemu stanju. — V voloskem okraju naše župane kar odstavljajo; ko so pa pri volitvah v Mostenick, Lahji pretepli našega župana in je moral celo vladin zastopnik pobegniti, je bilo sporočeno na višje mesto: Es war eine gewöhnliche Rauferei! (Viharno odobranje).

Govorili so že razni gospodje o domačih odnosjih v Trstu in okolici, potem so prišle resolucije na glasovanje. — Vladin zastopnik ni pustil, da bi se glasovalo o resoluciji, s katero zbor protestuje proti umoru mladenčca Ostermanna. — Na to je dejal prof. Spinčić: O činu samem je vedno dovoljeno govoriti; to vidimo vsak dan v vseh možnih časopisih. Le pogledamo, kakó svobodno pišejo laški časopisi o samem umoru Ostermanna. „Giovine Peosiero“ imenuje našega častitega druga Sima Kazuliča za — razbojnika. Takó se sme lagati in ostudno obrekovati, izreči stud nad činom samim pa se zabranjuje. Proti takemu postopanju z namj jaz svečano protestujem. (Viharno odobranje).

Resolucije so bile sprejete. Dr. Otokar Rybář izreče v imenu zbora zahvalo in zaupanje vsem slovenskim in hrvaškim poslancem na Primorskem. Vršilo se je volitve in zbor je bil potem zaključen ob 1. popoldne.

Goriške novice.

Vabilo. — Slovensko narodno politično društvo „Sloga“ v Gorici vabi na izredno javne občne zборе, ki bodo v nedeljo 6. septembra ob 3 1/2 uri pop. v St. Andrežu v prostorih stare šole h. št. 99; na praznik 8. sept. ob 3 1/2 pop. v Kojškem v gostilni g. Franca Mariniča; v nedeljo 13. sept. ob 3 1/2 pop. v gostilni pri Rebku na Goričici.

Govorili bodo o političnem položaju državnih in deželni poslancev dr. A. Gregorič; o občinskem gospodarstvu in naših sodnijah deželni poslancev in odbornikov dr. H. Tuma; o kmetijskih in socialnih razmerah, posebno o vinarstvu in sadjarstvu, član osrednjega odbora kmetijske družbe g. E. Klavžar. V Gorici, 1. septembra 1896.

Dr. A. Gregorič, predsednik.

Nj. Vzv. grof Badenl, ministerski predsednik, pride v kratkem na Primorsko in tudi v Gorico. Takó poročajo razni listi. To je zeló verjetno, ker o tem dohodu se je pisalo že tam po leti. Ako pride, ne pride na sprehod, marveč za jasnim smotrom. Zató se nadejamo, da mu bo dana prilika, spoznati primorske odnose tako, kakoršni so v resnici, in ne takó, kakor bi mu jih nekaterniki radi naslikali. — Grof Badenl je Poljak, torej Slovan; in kot tak nam bo še veliko presrečnejše dobro došel na naših tleh, katere isto takó iskreno ljubimo, kakor on svojo slovanško — Poljsko.

Paučnt shodi. — Društvo „Sloga“ je sklenilo v večerajšnji seji, sklicati izredno počtne javne občne zbere 6. t. m. v St. Andrežu, 8. v Kojškem, 13. za Vipavsko dolino pri Rebku, 20. v Komnu, 27. jutraj pri Sv. Luciji, popoldne v Tolminu. — Za vsak zbor se bodo razpošiljala še posebna vabila. — Dne 1. oktobra bo pa redni letni občni zbor v Gorici.

Podlistek. Ada.

Iz hrvaščine poslovenil Vekoslav. (Nadaljevanje.)

Ogledovaje sobo ustavi se mu oko na sliki moje pokojne matere. Grof se krčevito prejme za srce in reče zamolklo:

«Kdo je ona?»
«Moja pokojna mati», odgovorila sem mirno.
«Mati, vašna mati! Oh, moj Bog, grozna je tvoja kazen! Zakaj se maščuješ na deci za grehe roditeljev?»
Vsi smo ga začudeno gledali. Nismo ga razumeli. Grof se obrne k svojemu sinu in vzdihne obupno:

«Aleid, Ada ne more biti tvoja soproga, ker ti je — — — sestra! — — —»

To izgovorivši vrže se stari grof naslonjač in si pokrije lice. Vsi smo stali, kakor otrpani. Prvi se zavé Aleid in vsklíkne:

«Oče, za Boga, kaj govoriš!»
«Da, sin moj, Ada ti je sestra.»
Bilo mi je, kakor da bi se me vrnila vamljov. Vrgla sem se v očetovo naročje in klicala obupno:

«Oče, oče! Reci mi, da se vada, da to ni istina!»
A on se ni ganil. Bil je bled, ustnici sta mu šepetali: «Julija, sedaj razumem tvojo vedno bol in tugo!» — Dolgo, dolgo smo molčali. Prvi izpregovoril grof: «Bil sem v dvaindvajsetem letu, ko sem prišel v Napoj. Ogledati sem hotel mesto in okolice ter se potem koj vrniti v Rim k svojem očetu. Nekega dne se napotimo nekateri prijatelji v Pompeji. Tu dobimo neko napoljsko družbo, katere je prišla ogledovat pompejske znamenitosti. Pozvali so nas v svojo družščino, kar smo seveda z veseljem storili. Med njimi je bilo več mladih gospic. Jedna je bila visoka, vitka deva, črnih očíj, krasnih las; ali čemu vam jo opstajem, ker je bila popolnoma jednaka Adi. — Zato sem se tako iznenadil, ko sem prikrat videl tvojo zaročnico. Približal sem se ji. Odlikovala se je z ono živahnostjo, katere je prirojena vsem Napolitankam. Pričela sva se razgovarjati. Pri ločitvi jo prosim, naj mi dovoli, da jo obiščem.

Roditeljev ni več imela. Stanovala je pri neki stari teti. Obiskoval sem jo vsak dan. Ljubil sem jo vedno bolj, a Julija mi je vračala ljubezen z vsm žarom svojega strastnega, južnega srca. Bila mi je največja želja in slast, zvati Julijo svojo — jedino svojo. Moj oče pa, ponosen na svoje plemstvo, ni nikakor hotel temu privoliti. Vendar sem odločil, ostati ji zvest, če se zaroti proti meni vsa peklena sila.

Ravno takrat prične vojna med Avstrijo in Italijo. Dolžnost me je zvala na bojno polje, in ostaviti sem moral svoj največji zaklad, zapustiti sem moral svojo ubogo Julijo. Dolgo sem jo poljuboval. Neka tajna moč mi je šepetala, da je to slednjikat.

Od takrat nisem videl nikdar več kraljice svojega srca. Moj oče se je veselil mojega odhoda. Nadejal se je, da pozabim v vojni na svoje mladeniške neumnosti, kakor je on imenoval mojo vročo ljubezen. Rekel sem mu sicer odločno, da ne prelomim svoje objube, da nikdar ne zatajim čuvstev svojega srca. Rekel sem mu, da bodem ljubljeno Julijo imenoval ne le pred Bogom svojo soprogo, ampak pred vsem človeštvom, kakor hitro se vrnem. Oče se je porogljivo smejal in rekel:

«Videli bodemo!» — — —
Juliji sem pisal vedno, kedar sem mogel, in ona mi je odgovarjala vedno na vse liste. Po dveh mesecih mi javi, da sem oče. Protakal sem solze radosti.

Oče mi je pisal, da se nadeja, da sem se sedaj spametoval. Odgovoril sem mu, da sedaj Julijo še bolj ljubim, ker me ž njo vežejo tesnejše vezi od prej. Potem prejmem še jeden list iz drage mi roke svoje izvoljenke. Ta list je bil pisan z večjim hrepenenjem in ljubeznijo do mene, kakor vsak poprej. Od takrat nisem dobival nikakoršnih glasov od nje. Slutil sem pogibeel. Hitel sem v Napoj. Koj se nepotim v dobro mi znano hišo. Na vratih se prikaže meni neznan starka in vpraša, kaj želim. S tresočim glasom vprašam:

«Je-li gospica Julija doma?»
Starka me začudeno pogleda in odgovori:
«Kaj ne veste, da je umrla?»
«Mrtva! Julija mrtva! To ni mogoče!»
«Da gospod, mrtva že dva meseca, ona in njen sin».

(Konec prihodnjic).

Osebnosti. — Kanonik stolnega kapitelja v Gorici, mons. Stefan Bensa, je imenovan kanonikom-školsnikom; korniški dekan Zernitz je imenovan častnim kanonikom stolnega kapitelja v Gorici. — Dra. Ferjančič, stolnega svetovaleca in drž. poslanca, je doletela huda rodbinska nesreča, — umrl mu je namreč 15-letni sin France vsled krča v tvevah. Bil je vpisan v c. in kr. pomorsko akademijo na Reki. Naše iskreno sozolja!

Novi državni pravnik v Gorici. — Doznali smo, da ima največ upanja za to mesto v Gorici neki Vidulich, ki ne zna slovenski. Ako ministerstvo pošlje na Gorisko takega moža, tedaj bo to dokaz, da zahtevajo slovensko dvotretjinsko večino v tej deželi. Naravno je, da za tak pljusko tudi Slovenci ministerstvu ne bomo hvaležni. — Vrh vsega tega nam slikajo Vidulicha se kot odkritega naprotinika Slovanov. — Ako hoče ministerstvo razburjati duhove v deželi se bolj, naj le pošlje takega moža v deželo gorisko!

Učiteljske vesti. — Učitelj iz Smartnega g. R. Vižintin pride v Cerovo, podučitelj v Kamnjah g. Anton Perc pride za učitelja v Avče, podučitelj v Dornbergu g. Artur Kodrič pride v Gaberje pri Ajd., podučitelj iz Ribeharja g. Fr. Golija pride za potovalnega učitelja v Podlako-dol. Lokavec, učitelj iz Kala g. Al. Urbančič pride za namestnega učitelja v Dornberg. Izprašani učitelj, kandidat g. Ivan Vuga pride k Voglarjem kot zač. učitelj, izpr. učitelj, kandidat g. Ivan Rešič pride za potovalnega učitelja za Vrta-gorenji Lokaver, učitelja z Gorjanskega g. Minka Katnik v Ribeharju, učitelja v Sempasu g. Virg. Garlatti v Ročinju, učitelja iz Smarj g. Karol Komac pride v Sovodnje, izprašane kandidaturi pridejo g. Ana Klavčič v Sv. Križ, Ana Jug v Solkan, Marija Čebular v Podgorje, Ljudmila Komac v Dornberg, Julija Valentinič v Kal. Učitelj „Slogine“ soč. gosp. Ernest Širenca pride v Podgorje.

Gena Amalija Oblak za namestno učiteljico v Kamnje, gena Vikt. Trošt za namestno učiteljico v Smarje, gosp. Leopold Pavlin v Gabrijah je postal nadučitelj v Ročinju, g. Ivan Benko v Sovodnjah je postal nadučitelj, gosp. Jožef Balic pride na novo osnovano šolo v Ločniku, g. Jožef Bitežnik pride v Tribuš, g. Alojzij Trampuš je postal def. na Banjščah, g. Anton Komac pride v Vipolže.

Petindvajsetletnica na Sv. Gorci. — Iz duhovskih krogov nam pišejo: Redka in spodbudna slavnost se je obhajala dne 1. sept. na Sveti Gorci. Prošnjari večer je prišlo na to prijazno in priljubljeno božjo pot 10 č. g. duhovnikov, ki so pred 25 leti vstopili v dušno pastirstvo. Iz goriske nadškofije so se udeležili vsi še živi sošolci te 25-letnice: Caneva, Grča, Rutar, Valentinič in Vidic. Iz poreske škofije je došel Degobliš in iz tržaške: Bersenda, Bullo, Legat, Novak. Zvečer so opravili skupne liturgije M. B., drugo jutro so imeli ob 7. uri cerkveno opravilo za pokojne sošolce: Carli, Fabijani, Leban, Zavadlal, Hrovat, Kogej, Krizman, Orič in Jereb; ob 9. uri pa je bila slovesna zahvalnica. Slavnost je posebno povzdigovalo odlično petje. Ko so namreč izvedli čepovanski pevci za omenjeno slavnost, so se nemudoma dogovorili, da hočejo oskrbeti za to priliko cerkveno in izvancerkveno petje. Pri prvi maši so peli koral, pri zahvalnici pa svetovno znano Palestrinijevu mašo z nekaterimi vložki domačega skladatelja Laharnarja in drugih. Razen jubilatov je bilo precej ljudij iz Gorice in od drugod v cerkvi, pa skoraj bi rekli, da si nihče ni upal dihati, tako je bilo vse očarano od Palestrinijeve skladbe. Tudi mej obedom so se oglasili pevci in so z nekaterimi narodnimi pesnimi razvedrili jubilate. Da so se govornice navadne oficijalne in druge napitnice, je samo po sebi umljivo. Okoli dveh popoldne smo zapustili Sveto Goro in se poslovili drug od drugega.

Vpisovanje v ljudske šole v Gorici prične 13. t. m. Nič se ne vemo, kaj bo s slovensko mestno šolo, no, zategadel otroci ne smejo ostati brez pouka. Zato naj stariši za zdaj le vpišejo otroke v dosedanjih „Slogin“ šoli v ulici sv. Klare in Barzellini. Vpisovanje začne v nedeljo 13. t. m. ob 8. uri in bo trajalo do poldne; 14. in 15. pa se bo vršilo od 9. do 12. predp. in od 2. do 4. pop. — Rojaki, pazite, da se ne vpiše v laške šole niti eden slovenski otrok!

Otroški vrtil v Gorici ter v Perni in Ločniku so že začeli 1. t. m. — Opozarjamo se enkrat: vsi slovenski otroci od 3.—6. leta naj se vpišejo! Niti eden ne sme iti v laške vrtil! V tem pogledu imaj odprte oči vsak rodoljub! Ali ne le odprte oči, marveč tudi jezik naj govori, kedar treba! Pozor!

Porotno zasedanje pri okrožnem sodišču v Gorici prične 19. oktobra.

Za ravnopravnost slovenskega jezika pri sodišču. — Oglas, ki naznanja goriskim Slovanom porotno zasedanje, tiskan je samo v laškem jeziku, kot bi na Goriskem živeli sami Lahi. Dvotretjinsko slovensko prebivalstvo je popolnoma prezrto uprav od one strani, od kjer se pričakuje pravica. Dusej je bila sicer navada, da se je objavljalo samo laški, ali pri tem ne sme ostati. Zahtevamo najodločnejše, da se našemu slovenskemu jeziku tudi tukaj ono spoštovanje, ki mu kaže zaven laščine. Toliko na znanje presv. g. dr. Kindingerju, novemu visjšodnemu predsedniku v Trstu!

Z resnice na dan! — Naproseni smo, sprejeti to-le pojasnilo: Po mestu se trosi govornica glede onega pisma, katero so poslali trgovski pomočniki gosp. Mosetu

proti svojemu tovarišu g. Severju, češ, da je poslednji razrazil vse trgovske pomočnike z besedami: „Es gibt keinen anständigen Commis in Görz“. Gosp. Sever ne zanikuje te besede, a rekel je v opravičeni jeziku, kajti v to je bil izvan, ko je bil se v Del Pierovi stacuni, kjer so ga njegovi tovariši počastevali z besedo „sciavo“. Ko je eden njegovih tovarišev zmečkal in vrgl ob tla „Soč“ in „Slovenski Narod“ ter po njiju gazil in pljuval, in to videvši, se je izrazil tako-le: „Wenn alle Commiss in Görz so sind wie Ihr seid, dann gibt's wohl keinen anständigen Commis in Görz“. In te besede je izrekel, ker je bil razrazil kot Slovenec v svojem narodnem čutu; besede so merile za uho zaničevalcem slovenske narodnosti in ne vsem trgovskim pomočnikom — torej njegove besede so bile uporabljene pri Mosetovem slučaju, le kot agitacijsko sredstvo proti g. Severju. Kaj bi storil Italijan, ako bi mu Slovenci vrgli ob tla zmečkan italijanski časopis in bi po njem pljuvali? Gotovo ne bi mirno gledal takega počenjanja, on bi tudi reagiral, a ne na tako dostojen način, kot je to storil gospod Sever, ampak z navadnim orodjem. In ti ljudje govori se, da jih Slovenci izživajo. — Pridemo na dan tudi z drugimi slučajji. — Sploh imamo poln zakel priložiti tudi proti trgovskim pomočnikom pri Del Pieru.

Hito uradovanje na mestnem magistratu. — Gospod Maks Sever, katerega je odpustil g. Mose brez nikake odškodnine, — je seliskni pravico najprej na glavarstvo, odkoder so ga poslali na policijo; ta ga je poslala na magistrat. Na magistratu je sel v soboto zjutraj in se pritožil. Zaukazali so mu, priti popoldan ob 5. uri. Prišel je ob tej uri, rekli so mu, naj pride v nedeljo ob 11. predp. Prišel je in bil sprejet na zapisnik. Po razsodbi je moral priti v ponedeljek ob 5. uri. Prišel, kakor je bilo naročeno, ukazali so mu priti v sredo. Sel je v sredo — rekli so mu, da mu je pošljejo na dom! Tako rec. rešujejo drugod v 24 urah — v Gorici ni tako. — Župan Venuti je ob enem kot odvetnik v tej reči pravni zastopnik Mosetov.

Tudi „Eco del Littoral“ uide! — Kam pojdemo, ako se urednici govornica, da nas zapustijo vsi patentovani katoliki? Najprej Dermastja, za njim Knavs in Mahnič in sedaj se „Eco del Littoral“ s sinom „Eco del Popolo“ grozi ulti v Trst, da pokazeta tam svoj vpliv in uspehe za katoliško reč, katere misla mogla doseči mej goriskimi Lahji. V Trstu dobi širše polje za svojo misel! Naj torej pojde srečno!

Čese a posto. — V zadnji „Soči“ smo prinesli vest, da je neki voznik razrazil Slovence s psovko „porchi de sclafis“. Isti voznik, kateremu je ime Gumar, opravičuje se v „Corriere“, češ, da so ga izživali Benčani. To njegovo opravičevanje pa ne odgovarja resnici, kajti naš poročevalec je bil očividne slučaja in ni slišal iz ust Benčanov nikake razlagive besede na voznikov naslov, ki bi bilo opravičevalo psovko „porchi de sclafis“. Itč ostane taka, kakor smo jo sporočili zadnje!

Izlet v Devin po morju 8. t. m. priredi „Tržaski Sokol“, da tako da prilžnost onim, ki se ga niso mogli udeležiti dne 12. julija radi znanih spletk. Opozarjamo na ta izlet goriske rojake, prosimo one, kateri se ga hoteli udeležiti, da se naznanijo v naši tiskarni do ponedeljka zvečer radi pripravjanja potrebnih vozov. Kdor le more, naj ne zanudi lepe prilike, priti v Devin na ono klasično ped zemlje ob naši Adriji! (Poučni shodi „Sloga“, katere naznanjamo drugod, bodo sicer marsikoga ovirali, da ne bi mogli iti v Devin; zato naj z nikakor ne zamudite prilike oni rodoljubi, ki bodo ta dan prosti).

Iz Sempasa nam poročajo: „Z lanskim soškim letom je bila za tukajšnje šole imenovana učiteljica gena Virginija Garlatti rodom iz Kanala. S tem imenovanjem je s. c. kr. okrajni šolski svet v Gorici napravil naši občini veliko uslugo in dobroto, ker smo bili z imenovanjem gospodine zelo zadovoljni. Zahlog nas je morala pa zapustiti vsled visjega ukaza in resnično proti svoji volji. Premišljena je v obližje svojega rojstnega kraja, v bližnji Ročinju.

Četudi ste, blaga gospodična, v obliži svojega doma, prepričana bodite, da ste bila tudi pri nas doma! Sedaj pa kličemo v slovo: Bodite zdrava in ohranite nas v dobrem spominu!“

Jednakopravnost na Goriskem. — „Agr. Tagblatt“ se piše z Goriskega: Slovenski poslanci deželnega zbora goriskega so koncem zadnjega zasedanja vročili dež. glavarju Francu Coroninju obščeno spomenico glede svojih želja in pritožb v narodnem oziru. Kako je dež. glavar vsebino te spomenice upošteval, sprjuje ravnokar izdanu poročilo o zasedanju dež. zbora 1895./96., ki je, izvenši govore slovenskih poslancev, sestavljeno izključno v italijanskem jeziku. To pa vključ tu, da je velika večina prebivalstva slovenska, kar pa v dež. zboru ne dobi izraza vsled voljne geometrije. Zanimivo je tudi to, da izmed 24 interpelacij, katere so vložili slovenski poslanci v zahtevnem zasedanju, jih je polovica veljala slovenski šoli v Gorici. Eparno, da slovenski poslanci ne vložijo nikakega v zep tega, preziranja njih jezika v uradnem deželnozbornem poročilu.

Poročilo o moki. — Nevremena so mnogo škodovala dozrevanju koruze in drugemu poljskemu pridelovanju. — Na mejnerodnem trgu je bila tendenca trda. — Ogerski mlini so prošli teden dvakrat zvišali ceno; ukiub temu prodalo se je izvaredno mnogo moke. — Srednja kakovost je bila mnogo poprševana, kajti veliko je je bilo potrebno. Tudi št. 0, 1 in 2 so imele dobro odjemo. Cena pšenice za mlenje je bila gl. 7-20 in se pričakuje povišanje. — V inozemstvu se več ne pritožujejo o zgbuh pri izvozu. Nemčija je nakupila mnogo več moke nego navadno poprej.

Cena pšenice je poskočila za 15 do 20 kr. — Cena moke je bila koncem avgusta v goldinarjih:

st.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
od	11-70	11-30	10-70	10-80	9-80	8-80	8-90	8-80	4-80
do	12-10	11-70	11-40	10-80	10-30	9-80	9-30	7-50	6-20

V Budimpešti proti gotovini z navadnim odbitkom, le št. 8. braz odbitka. — Čisti dovoz je znašal prošli teden 147.000 q.

Opozarjamo rojake na deželi in v mestu na oglas sedlarja Jakoba Janeža, ki je odprl sedlarsko delalnico v Gorici. Svoji k svojim! Ne nosite svojih grošev poščenim nemurjem, ko imate domačine tukaj. Gospod Janež je iz Tolmina, torej je naše gore list.

Srpenec: — Visokorodni gospod grof Friderik Marenzi, c. kr. okrajni glavar v Tolminu, je podaril za dobrodelne namene srpenični občini večjo svoto, za kar se mu podpisano zupanstvo presrečno zahvaljuje.

Zupanstvo Srpenica.

V Cerknem ob 8. t. m. pop. nekaj shod, kateri so sklenili in priredili nekateri tamonjši gospode. Povabili so tudi — dr. Kreka, da bo govoril o socialnem vprašanju. — Pozneje so naznanili vso reč tudi velec. g. dr. A. Gregorič in ga povabili, da bi prišel in se pri tej priliki predstavil svojim volilec.

Radi preoblega gradiva smo izpustili izkaz radodarnih doneškov in dopis iz Otaleža ter druge vesti. Vse prihodnje.

Dva do tri učenec (tudi deklice) proti mesečnem plačilu 12 do 15 gl. sprejme v oskrbovanje dobro stoječa rodbina v ulici Formica 7, 1., v Gorici. Kdor ima še kaj stanovanj, naj naznani v tiskarni.

Zadnja vest. — Nj. Vzv. grof Baden pride v Gorico 8. t. m. po Šočki dolini. Zategadel je „Slogin“ shod, napovedan za 6. t. m. v Kojstem, odložen na poznejši čas.

dne 20. septembra t. l. vršilo v stolni cerkvi pri sv. Justu kranje kipa Matere Božje, izredno slovesen način. Te slavnosti da se udeležijo več visokih cerkvenih dostojanstvenikov, n. pr.: kardinal-nadškof msgr. Štampa iz Bolonje, ljubljanski knezoškof msgr. dr. Missia, goriski knezoškof msgr. dr. Zorn, poreski škof msgr. dr. Flapp, škof teodosiopski dr. Glavina in drugi. Isti list pravi, da bode stolna cerkev tržaška tem povodom izredno sijajno okrašena, potrebne preproge itd. izposojido se v Bolonji. Popoludne te slavnosti bode slovesna procesija.

Istra. — V Plominu (pol. okraj pazinski) so se vršile občinske volitve. Izvoljeni so zopet privrženci dosedanje, namreč laške stranke, ker niso obveljali reklami z naše strani proti volitni listini. C. kr. okrajno glavarstvo je bilo sicer ugodilo zahtevi naše stranke in rešilo ugodno utoke — a slavno c. kr. namestništvo v Trstu, ki nam je tako prijazno — je dalo prav onim, ki se sestavili volilno listo na našo škodo, ker drugat bi bil prišel v naše roke tudi Plomin. — V Jelšanah (okr. glavarstvo Volosko) so se tudi vršile občinske volitve. Tam je zmogala sijajno naša stranka dosedanje vladne podprence, ki so ovirali našim prvakom v Istri njih narodno delovanje. Ziveli zavedni volilci!

Kranjska. — Društvo „Pravnik“, kakor smo sporočili zadnje, priredi v nedeljo 6. t. m. izlet v Divačo. — V nedeljo se je vršil v Idriji javni shod tamošnjega društva „Jednakopravnost“. Udeležilo se ga je okoli 600 oseb. Pri shodu sta poročala o svojem delovanju dež. poslance dr. Majaron in dr. poslanec Koblar. Poročevalec sta bila pretgovana z burnim odobravanjem in se jima je izrekla popolna zaupnica. Zvečer je priredilo „Delavsko bratno društvo“ zabaven večer na čast poslancev. — Govodnji so uročile veliko škodo zlasti na Gorovškem. — Kakor poročata „Slovenec“, nemški vitezki red namerava ustanoviti v Ljubljani vzgojevališče za srednjosele, kateri bi hoteli postati duhovniki nemškega viteškega reda. — Dirka klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“ se bo vršila 6. t. m. ob 4. uri pop. na Vrhniko. — V nedeljo zvečer med 9. in pol 10. uro so videli južno od Ljubljane nenavaden velik in izredno bištes meteor. — V Poljanah odkrijejo spominsko pleso slovenskima prezgodaj umrliima slikarjema Juriju in Janezu Šubicu.

Štajerska. — Volilno gibanje je živahno kolikor v slovenskem Štajerju, tolikor tudi na njega nemškem delu. Nemski liberalci nasprotujejo najhujše konservativni Kallenbergertju. — Slovenci so postavili kandidatom na mesto g. dr. Medved, č. g. Josipa Žičkarja. — Volitve volilnih mož so že začele. — Ustanovilo se je v Celju „Društvo odvolniških in notarskih uradnikov za Spodnje Štajersko“. Pravila so že potrjena. — Zaveza slovenskih posojilnic“ je dana že pod tisek 6. letaja svojega letopisa. One posojilnice, katere niso še poslane uredništvu svojega računa, naj to store nemudoma. — Celjski Nemci ne morejo dobiti pravega kandidata za deželni zbor. Kandidoval bi bilo nekoga tuja Morica Stalnerja, ki ima le to dobro stran, da je zelo bogat. — Pri celjskem okrožnem sodišču so popolnjena vsa mesta s samimi Nemci, ki ne razumejo slovenski. In ti bodo sodili 400.000 Slovencev! — Poročilo društva „Dijaska kuhinja v Celju“ kaže, da je bilo vsen dohodkov 2748 gl. 71 kr. stroškov pa 2607 gl. 13 kr., torej prebitka 141 gl. 58 kr. Letošnji občni zbor bode v sredo dne 16. septembra v Celju.

Koroška. — Pri prvotnih volitvah za dež. zbor so zmagali Slovenci v teh-le občinah: V Smarjeh pri Velikovu 6 mož; v Grebinju 7, v Daberlvasi 6, v Beli G., v Štefanu pri Velikovu 4, v St. Petru pri Velikovu 3; zmagali so dalje v Smilhem nad Pliberkom, v Giobasnici, v Črni, na Jezerkem (2), v Ličurah (4), v Blatu (4), v Močici, v Prevaljah (11) in v Velikovu (2). — Služba organista je razpisana v Gospi Sveti na Koroškem. Nastop 15. novembra. Prošnje cerkv. predstojništva Gospa Sveta (Maria Saal). — Ravnatelj celovskega učiteljskega inženjerskega društva profesor Knapitsch, deželni šolskim nadzornikom pa neki Palle, dosedanjji ravnatelj opavskega učiteljskega. Nijeden teh gospodov ne pozna slovensčine, — in tako je menda zadoščeno koroškim Slovanom. Glasovitemu celjskemu gimnazijskemu ravnatelju Kontniku je torej spodletelo!

vse mogoče ovire avstrijski vladi, ki je preveč popustljiva nasproti madjarskim zastavam. — Umrl je najvišji dvorni maršal baron Szecsen, ki je bil svojčas ogerski minister; igral je opetovano velike politične vloge. — Letošnji izvenparlamentarni mirovni shod raznih mednarodnih poslancev, se bo vršil v Budimpešti. Češki, srbski in bolgarski poslanci se ga ne udeležijo. — Razstava kaže prav slabo. Malo obiskovalcev je. Da se pomnoži število obiskovalcev, je pisal neki list, da ogerska vlada je otvorila srbskim predščem doslej zaprto mejo, da imajo sloboden prestop na Ogersko. — Reski namestnik prof. Battyany je baje odstopil. Ni se znan vzrok.

Ostale države. — Smrt ruskega ministra zunanjih poslov, kneza Lobanova, je uročila razne nove kombinacije na političnem evropskem polju. — Obisk ruskega carja na Dunaju tolmačijo časopisi na razne načine kot znamenje evropskega mira — in tudi kot posepenje vojne. Na Cetinje je prišlo veliko Italijanov iz kraljevstva, da se poklonijo svojemu kraljeviču in prihodnji kraljici Jeleni. Bil so sprejeti po slovenski navadi — presrečno kot mili gostje. — Italijanska vlada je odposlala posebnega odposlanca k Meneliku z novimi pogoji radi izpuščenja italijanskih jetnikov in radi pogodbe miru. — Ustaja v Macedoniji je baje nezogibna, kajti, kakor poročata „Kölnische Zeitung“, Macedonci se pripravljajo na odpor proti Turkom in upajo denarno pomoč od Angležev. Tako jim je obljubil angleški podkzoluz, ki je bil baje navzoč pri seji makedonskega odhona. — Na bolgarsko-turški mej je prišlo do živga mej Turki in Bolgarji. Ubilih je bilo več oseb. — Ustaja v Stari Srbiji, iz Belgradu poročajo 2. t. m.: Veliko trume mohamedancev in arnavtov napadajo kristijane po deželi, ubijajo ljudi in uzigaje poslopja in cerkve. V Kamenici so ubili 14 kristijanov. V drugih krajih je enako. Vse cerkve so oropane in slike oskranjene. Arnavti so ugrabili množino kristijanskih deklet in jih odpeljali v Irbirove. Kristijani so brez zaštite, ker turško oblašči počenjanja ne ovirajo. Ako se kdo pritoži glavarju, dobi palic in ga se zapró. Kamenica je v ognju. Ljudstvo je zbežano in bozi ne srbsko mejo, prošje zaštite. V Srbiji pripravljajo dobrovoljce, ki pojdejo na pomoč bratom v Stari Srbijo. — O ustaji v Garigradu poročajo: Izgredli so ponavljajo do vodno. Turki napadajo Armence in jih morijo z ženskami in otroci vridi. Vojnatvo straž sultana, ker Turko vodijo Mladoturki, ki bi hoteli odstaviti sultana. Rudarstvo ni sposobno, odnaso ne more posredovati, ker so izgredniki dobro oboroženi, Triljo, da so Turki ubili do 10.000 Armencev. Vsi v državni službi stojoci Armenci so bili odpuščeni. Ladjeje v pristanišču so prenapolnjene z beguni. Turški vojni minister je odstopil, ker so se pritožili pri sultanu zastopniki veselci, da ni storil nič za vzdrževanje reda. — Ustaja na Kroti ni še končana ukiub tomu, da je sultan privrdil programu, kateri so predložile evropske veselice glede na sporazumjenje med kretskimi krščanskimi ustavi in turško vlado, kajti kandidski mohamedanci izživajo ljudstvo na odpor. — Na Filipinskih otokih so zasledili zarato, kateri je bilo namen, uročiti ustajo in proglasiti neodvisnost otokov. — Isto poročajo iz Maroka, kjer je bila prava anarhija, kajti ljudstvo je planilo in požigalo brez zaprek. — V Tangeru so zaprti tudi veliko odličnih oseb, ki so hotele odstaviti, oziroma umoriti sultana. — Italijani v Braziliji so dobili batin, ker so uporabljali preveč svoje osabnost. Kakor smo sporočili že v „Primorcu“, so demonstrirali dijaki proti Italijanom in so sežgali njih trobojnico. Ljudstvo se maščuje nad Italijani. Italijanska vlada je odposlala nove ladije, da bi zavarovale korist italijanskih naselbin v južni Ameriki. — V S n a s i b a r u so bili tudi neredi, ker je umrl tamošnji kediv; ker se je postal prestola neki njegov sorožnik, ki ni ugajal Angležem in se jim ni hotel udati, so bombardovali sultanovo palačo ter jo uničili in slednjic zasedli.

Društvene vesti.

Goriska ljudska posojilnica je že prekorčila 300.000 gl. prometa. Ako pojde po dosedanjji poti naprej, bo do konca leta 450.000 gl., kar je nepričakovano velik napredek. Posojila na uknjižbe daje po 5 1/2%. Ali ker so pri tem zavodu izredno majhni stroški za pogodbe, se lahko računni, da so obrosti že zdaj le po 5%, zlasti za manjše zneske do 500 gl.

Posojilnica dobi nove, lepó uredjene prostore v hiši, katero je kupil poseben konsorzij v narodne namene. Ko se to zgodi, začne tudi za posojilnico se lepa doba. Čim lepše pa se bo razvijal ta denarni zavod, toliko trdnjejšo podlago homo imeli Slovenci v Gorici in s tem v deželi sploh. — Vsak rodoljub naj opozarja ljudstvo na ta prekornisti denarni zavod.

Vipavska čitalnica priredi koncertno veselico s plesom na Mali Smarenu, dne 8. sept. 1896. Pri veselici bo sodeloval postojanski etalniški mešani zbor, svirala pa postojnska godba. Program je bogat. Veselice se vrši pri ugodnem vremenu na Čitalničnem dvorišču, pri neugodnem pa v društvenih prostorih. Vstopnina h koncertu 30 kr., s sedežem 50 kr. — K banketu 1 gl. 25 kr.

Ostala Slovenija.

Trst. — V sredo je prišel v Trst vzviseni škof Sterk. V Trstu ga je pričakoval na kolodvoru poseben odbor mešanov in duhovnikov. Po predstavljenju raznih oseb se je odpeljal v kočiji na stanovanje. Njegovi kočiji je sledila cela vrsta drugih z vsprejemnim odborom in drugim občinstvom. V tork (8. t. m.) bode slovesno umeščenje. Najprej bo bila sv. maša v cerkvi sv. Marije Pomagaj (sv. Antona starega), potem se bo pomikala procesija iz te cerkve do stolne sv. Justa, kjer bo daroval novi škof prvo pontifikalno mašo v Trstu. Umeščenja se udeležijo knezoškof goriski, škof ljubljanski in poresko-puljski ter umrovljeni škof Glavina in menda še neki duhovni dostojanstveniki iz Italije. — Dne 20. t. m. hote proslaviti kranje kipa Device Marije v Trstu s posebno slovesnostjo in procesijo — kakor poročamo obširneje spodaj. Ker so izbrali za to slavnost uprav dne 20. septembra, to je dan, ko so pred 36. leti (1870.) Italijani zavzeli Rim — ta cerkvena slavnost ni po godu tržaškim Italijanom, ki so navajeni proslavljati tega dne obletnico zavzetja Rima, in radi tega je mestni župan v skrbah za javen mir v Trstu, ki bi se mogel rušiti s to cerkveno slavnostjo. Bil je na namestništvu in zahteval, da vlada ne sme dovoliti te slavnosti uprav tega dne. Na namestništvu niso mogli ugoditi prošnji, ker tam ni bila še priznanjena. Radi tega je odločil posredovati pri novem škofu. Ali uspeje v svojem namenu, da se ne bo obhajala ta slavnost 20. sept., to je dneva, ko bodo Italijani in nje somišljeniki v Avstriji demonstrirali za italijansko državo proti papežu? Največ sta rogovilila proti ti slavnosti in hujskata občinstvo židovska lista „Il Piccolo“ in „L'Indipendente“ — Ekscelecna Rinaldini se je povrnil z dopusta. — V nedeljo bo obhajalo „Delavsko podporno društvo v Trstu“ obletnico blagoslovljenj sv. maše. Predpoldne bo sv. maša; popoldne pa veselica na vrtu „Mondo Nuovo“. — V Barčevljah pri Trstu zasnujejo v kratkem c. kr. komisarijat. Kdor vé, kake nadloge so imela narodna društva pri mestnem magistratu, ako so hotela prirediti kako slavnost — ta se bo veselil temu zasnovanju. — Na Proseku je bila v nedeljo veselice društva „Hajdrih“. Lukešev dvorišče je bilo ta večer lepó okrašeno. Toda dež je pokvaril večino veselice, da ima društvo izdatno izgubo. — Gena Balanc je divno deklamovala, zbor je zapel par pesmij — in potem je dež vse razgal.

Slavnostno kranje podobe Matere Božje pri sv. Justu. — Tržaski posluzbeni italijanski list javlja, da se bode v nedeljo

Razgled po slovenskem svetu.

Hrvaška. — Srečna Hrvaška pod sedanjou upravo! Nič manj nego 300.000 gl. bode morala plačati k onim 100.000 gl., katere je glasoval sabor za sodelovanje Hrvaške pri milenijski razstavi. Ta svota je znana, to bodo morali plačati, a koliko doplačajo na drugi način za pokritje zgbue madjarske razstave, — to bodo vedeli samo Madjarji! — „Hrvatski Branik“ poročata: „Kr. deželna vlada je naznanila zupanijskim oblastim v Slavoniji, da se nameruje tam naseliti 200 nemških rodovin iz Wekerlefalva (na Ogerskem) ter da ponujajo za oral sveta 100 do 200 gl. Vlada je naložila oblastim, da jo obvestijo, kaj bi se dobilo toliko sveta za to nemško naselbino“. Vlada torej podpira tuje, dočim ji ni nič mar, da se domačini izseljujejo v Ameriko. Tak je današnji sistem, ki ima namen, pomadjariti ali odtujčiti Slavonijo od Hrvaške.

Dalmacija. — Zaderski „Narodni List“ potrjuje vest, da je ministerstvo odločilo, da mora splitska občina ustanoviti italijansko ljudsko šolo za otroke tamošnjih avtonomavev ukiub temu, da so se izjavili proti temu mestni, c. kr. okrajni in deželni soski svet, ker so spoznali, da ni potrebna. „Narodni List“ upa, da se postavi temu odloku po robu deželni zbor, kakor je to storilo, ko so hoteli onako šolo ustanoviti v Troginu, ter da ne dovoli niti krajcarja za ustanovo italijanske šole v Splitu. — Ne znamo res, ali smo vsi pod Avstrijo, kajti take dvojne mere nas postavljajo v položaj, da moramo o tem premišljevali. Goriski Slovenci smo se potovalno za slovensko šolo šest let in dobili sva jo na papirju. V Gorici je skoraj polovica Slovanov in je obično krožena s samimi Slovenci — in vendar je

Razgled po svetu.

Avstrija. — Cesar se mudi pri vojaških vajah na Galiskem. — Ministerski svet je sklenil, sklicati državni zbor 1. oktobra. — Novi volilni zakon je dobil cesarjevo potrjenje. — Novi papežev nuncij Taliani se je predstavil cesarju prošli mesec. — Dolenjeavstrijska zavarovalnica proti nezgodam je imela lansko leto zgbue tridelet milijona gl. — Doseglo se je popolno sporazumjenje dolnjeavstrijskih protiliberalnih in nemško-nacionalnih pristavev. — Liberalni poslanec Heinemann je prestopil k protisemitom. — Dunajska „N. f. Presse“ je pisala o prihodnjih primorskih državnozbornih volitvah in o tem, kar pišejo italijanski primorski časopisi glede vzajemnega postopanja vseh italijanskih poslancev ter o ustanovi italijanskega kluba. Umevno je, da ni zagovarjala primorskih Slovanov. — Z Dunaja so sporočili nekaj o odstopu finančnega ministra Bilinskega, radi nasprotja med njimi in drugimi ministri glede bančnega vprašanja. — V Budjejevicah je bil krščansko-socialni shod. Prišel je tudi dr. Lueger. Nemci so ga napadli, klicenju „Pfaffenknecht, Volksverräter“ in mu slednjic pljunili v obraz. — „Nar. Listy“ javljajo, da odpotuje na Primorsko grof Badeni. „Matino“ trdi, da je to le raka.

Ogerska. — Ogerska vlada zeli na vsek način doseči ugodno podobo z našo polovico. Na vse mogoče načine si prizadeva, zagotoviti si čim več koristij in radi tega dela

bil borba huda, ako smo hoteli doseči vsaj sedanjega uspeha. Split je popolnoma hrvaški, le izjeme so nekateri avtonomasi, in obkrožen je s samimi Hrvatimi. Avtonomasi so prosili solo pred 3 leti in ministerstvo je dovolilo ukajnih nasprotij izjavi merodajnih častiteljev. In Trst, ki prosil slovensko solo že dva najstlet, — pa ne dobi niti odgovora. Kaj naj poročajo Slovenci temu? — Leta 1866. je začel izhajati časopis „Il Dalmata“ v Zagrebu z namenom, zagovarjati koristi svojih soplemenikov italijanskih. V prvi številki je pisal v svojem političnem programu to-le: „Slavi non solo di stirpe, ma si anche di cuore e di sentimenti, noi siamo i primi a proclamare la legittima consanguinità dei vincitori, che ci legano agli altri nostri conazionali. Questi connazionali ascendono a più che sessanta milioni; e sebbene non si nominano Dalmati, sono pur tutti fratelli nostri, tutti figli della gran madre comune. Superbi della ubertosa robustezza del ceppo antichissimo, da cui discendiamo, noi siamo i primi a sostenere che la pianta geneologica della nostra nazione non estende soltanto le sue radici dalle sponde dell'Adriatico alle falde del Velebit. Quelle radici passano per di sotto alle sterili montagne da cui è cinta la Dalmazia, e filano bene innanzi a settentrione e ad oriente... non vogliamo essere né Italiani, né Tedeschi, né Ungeresi, né Srbi, né Russi.“ — Tako je pisal ta list pred 30 leti. — Danes piše: „Noi possiamo dir con orgoglio di avere un programma terso, preciso e immutabile!... Italiani, vogliamogli garantiti i nostri diritti nazionali“. To je lepa doslednost: tedaj niso hoteli biti ne Italijani, ne Nemci, ne Ogrji, ne Srbi, ne Rusi — torej Dalmatinci — danes so Italijani!

Moravski. — Na podlagi sklepov v to sklicane skupšine bodo kandidovali od Čehov v delzeli zbor le kandidacije napredne deske stranke ali takozvane ljudske. Starostehi Meznik, baron Pražak itd. baje odstopijo od kandidature. — Liberalni Nemci se hote sporazumeti z nemškimi klerikalci, ker se boje, da bi poslednji pomagali Čehom v okrajih, kjer bi bil teski klerikalni kandidat.

Pater Stojalovski, o katerem smo poročali, da je izobčen iz katoliške cerkve, je postal v „N. F. Presse“ to-le pismo: „Slavno uredništvo! Ozirom na vest v Vašem časopisu o nekaki moji suspenzaciji in interdiktii, s katerima me je imel zadeži dunajski nunci, in o ekskomunikaciji, katero mi je baje diktovala inkvizicija, prosim ta le popravek: Ne suspenzija z interdiktom Agliardjevim, ne ekskomunikacija Mančimijeva mi niso vročene do danes po kanoniških propisih; in ker nasprotuje zdravemu razumu in navadnemu pravnemu čutu, kakor tudi vsem kanoniškim propisom, da se objavljajo taki odloki prej, nego so dostavljeni onemu, kateremu tečejo navadnim zakonitim potom, zato so vse take vesti evropskih novin brez nikake podlage in so le politični manevar mojih nasprotnikov. Kar se dostaja posebno nekake moje ekskomunikacije, ta se more izvršiti le tedaj, ako se zasliši onega, katerega se hoče izobčiti, in se mu dokaže uzrok, in če je popolnoma neveljavna, kajti oni duhovni sodnik, ki bi nekoga izobčil, brez zaslišanja, sam pada v enomesecno suspenzijo od vseh duhovnih funkcij ter ne sme stopiti v cerkev (Vide Aichner Comp. Juris. eccl. p. 661). Druge nesmisle teksta nekakega baje uradnega odloka o ekskomunikaciji, katerega so prinesli časopisi, sem pobil v priliki: „Mi ne pojdemo v Canosso“. — V Tjesinu, 28. avgusta 1896. P. Stanislav Stojalovski.“ — Nasproti tej izjavi brzojavljajo, da so v nedeljo naznanili po vseh cerkvah Stojalovskega izobčenje iz cerkve.

Bosna-Hercegovina. — Časopisi so bili razglasili vest, da bo slavil baron Appel, vojaški glavar Bosne-Hercegovine, svojo 60-letnico službovanja. To vest je popravil sam baron Appel tako, da on ima še-le 56 let, torej da ne more slaviti take obletnice. — Vladika Strossmayer je prišel 3. t. m. v Sarajevo, kjer ostane do 10. a 8. t. m. blagoslovi novo sarajevsko semenišče. — Kakor poročajo „Posavska Hrv.“, ustavili so v bos. Brodu vsa dela pri še-le začeti gradnji tam. kolodvora. Uzroka ne ve povedati. — V Županju v Bosni živi starček Avdija Bašić, ki ima 113 let in je popolnoma zdrav. Pred tremi leti se je v petič poročil; dobil je nove zobe tako močne, da z istimi orehe drobi. Najstarejši sin mu je poginil v vojni pred 40 leti. — 3 t. m. je pričelo streljanje na golobe v Hildži. A. (danes) je slo za deželno nagrado 2000 kroun. Torej sama vlada trosi denar za ta neplemeniti sport!

Srbija. — Nenadoma je bil odpuščjen kraljev glavni pobočnik, polkovnik Čirić. To so tolmačili časopisi na razne načine, posebno radi tega, ker so dobili tudi brzojav o neki zaroti proti kralju, katerega so hoteli namreč odstaviti, da bi postavili na prestol zopet Milana. Zaroto so sicer uradno zanikali, a vendar nekaj mora biti na reči. Ne bomo se spuščali v razglablanja teh velepolitičnih vprašanj; puščamo v tem besedo „Obzoru“, ki je pisal o ti reči to-le: V Srbiji so se poslednje dni odigrale čudne reči, ki se tolmačijo različno. V Beogradu se je zopet odigrala zarota, o koji se trdi med tem, da je nastala samo v glavi nekkih dvorskih in vladnih ljudi. Pravijo, da je razkralj Milan po prvem pobočniku svojega sina kralja Aleksandra, polkovniku Čiriću, pridobil za-se vojsko in da se hoče s pomočjo iste zopet proglasiti za kralja Srbije, dočim bi se imel njegov sin degradovati na prestolonaslednika. Kraljica Natalija — pravijo — prišla je vsemu temu na sled ter je vse odkrila mlademu kralju Aleksandru, vsled česar je bil polkovnik Čirić odpuščjen s svojega mesta. Istotako se pričakuje, da bodo odpuščeni se trije generali in nekoliko drugih dvornih dostojanstvenikov. Polkovnik Čirić je v resnici vera privrženec razkralja Milana in kraljica Natalija je radi tega že dolgo delala na to, da pade ta polkovnik. Povodom neke dvorne svečanosti je dala ona

razbiti pisalo mizo Čirićevo ter si na ta način prisvojila korespondencijo kralja Milana na sina Aleksandra. Med najdenimi pismi je bilo tudi takih, ki težko kompromitujejo polkovnika Čirića in druge osebe na dvoru. Na podlagi teh pism je bil odpuščjen Čirić. Istotako bodo odpuščjen kraljev tajnik, dr. Milčević, ki je tudi pristava Milanov. Dr. Milčević ir. Čirić sta bila glavni opori mladega kralja, ko je dne 1. aprila 1893. leta isli izvel svoj državni prevrat. V Beogradu govore, da razkralj Milan koro zopet prevzame vlado. Ko se je Milan leta 1889. odrekel kroni in je to avstrijski poslanik grof Khevenhüller živo obzvala! pred kraljem, je rekel Milan: „Moj del Milos se je odrekel dvakrat in Srbi so ga dvakrat pozvali nazaj. Srbi pridejo zopet tudi po-me“. V Beogradu vlada velika razburjenost, slieha kakor je bila 1. aprila 1893. pred abdikacijo kralja Milana. — Kako stediijo v Srbiji, poročajo „Mali Zurnal“. „Nekdanji naprednjaški kmet Vasa Koljević je pisar v finančnem ministerstvu s plačo 150 dinarjev na mesec, a istočasno je tudi pomožni uradnik pri belgradski občini z 20 dinarji mesečno. Sprejema dvoje plačil — a ne izvršuje nikake dolžnosti“.

Črnogora. — Poroka kneginjice Jelene z italijanskim kraljevičem bo baje že meseca oktobra. — Ornitolosko društvo v Moskvi je izvolilo kneza Nikolo svojim častnim članom. — Pišejo iz Kotora, do mislijo proglasiti Črnogoro za Veliko vojvodino, kar se pa ne potrjuje.

Bolgarija. — O krizi se ne poročajo gotovega. Splohi so vesti tako nasprotujoče, da se prav za prav ne ve, pri čem smo, kajti dočim ene poročajo o popolni krizi, druge o delomični, tretje temu oporekajo. — O trgovinski pogodbi med Avstro-Ogrosko in Bolgarijo pišejo, da se kmalu doseže sporazumjenje na splošno zadovoljnost.

Rusija. — Umril je 30. pr. m. ruski minister zunanjih poslov knez Lobanov. Umril je nagloma na potu, ko je spremljal carja z Dunaja v Kijev. Bil je rojen 1825. leta. L. 1882. je bil ruski poslanec na Dunaju. Po Giersovi smrti je postal l. 1895. minister zunanjih poslov. Njegova smrt je zgruba za Rusijo, a tudi Avstrija ga bo pogrešala, ker je delal na sporazumjenje mej obema državama. — V Kijevu so posvetili 1. t. m. novo cerkvo sv. Vladimirja v navzočnosti ruskega carja in carice. Kijev je najstareje rusko mesto. Od tam se je začelo širiti krščanstvo po vsej Rusiji. Sv. Vladimir je bil prvi, ki je sprejel kristjanstvo, in potem je sam krestil ostale Ruse. Misel, da se sezida cerkev v čast sv. Vladimiru, je oživela še za carja Nikolaja I. Temelj ji je položil car Aleksander II. delo je končano za Aleksandra III., posvečena pa je pod Nikolajem II. — Ruski car in carica se snideta v Balmorali z angleško kraljico; iz Balmorale odpotujeta v Cherbourg, kjer ju pozdravi francoski predsednik Faure; iz Cherbourga pojdeteta v Pariz, odtod v Darmstadt in potem se vrnela v Petrograd.

Književnost.

Aškercveve poezije. (Nadaljevanje). — Divna je „perzijska pravljica“, naslovljena „Mirza“. Le poslušajte: Grozni Džami šah je imel tri zaklade; v haremii soproje tri, iz treh dežel, od treh strani, od vsake po jednega sina. Pozna vas ves izločni svet, vas prince: Javuz, Mirza, Fet. Toda le Fet je sahov ljubeč; skupaj obudujeta, skupaj prijeta, veselita se skupaj krasnega življenja. — a Javuz in Mirza je drobtin, če vrže kdo jih z grajskih lin, za vbočajne dobiti“. Šah ju vrhu tega se erti kot sina suženjske krvi.

Ali kaj je to? Bojni krik se razlega okoli šahovega gradu: Osvetili se če trpin: Princ Javuz sam, nesrečni sin, Očelov grad napada, Le brani šaha zdaj, sin Fet, ki si njegov miljenček; brani očeta, kajti: Boj ljudi že besni tri dni, V potokih teče rdeča kri... Kaj bo, če punlar znaga? Gorje ti šah, če te znaga in vjame jezni in žaljeni sin Javuz, kajti mehko njemu ni srce; meč ti vzame in opase si ga sebi; on bo posledje gospodar, ti oče suženj, sin pa vladar. — Ali glej, kdo hiti na pomoč? Kdo se bori kot lev za osvoboditev šaha? Ta je tretji sin — princ Mirza, dobra duša! V svoji palači sedi šah na prestolu; okoli njega so zbrani vsi vezirji in imenitniki, tudi trije sinovi so tu — a Javuz v okovih. Vesel je zopet stari šah lokavi, krog ust mu igra zlodešt smeh, v očeh pa porogljiv plamen. In začne govoriti: Jaz ljubim le tebe, mili Fet, ker ljubim mater tvojo; ti si sin-prvak in ostanes, a ta dedni meč bo nek-daj tvoji, oblast prevzames mojo. — Sin Javuz, tebe se pa bojim, ker si nevaren clovek; da me pušiš znaneprej v miru, datu ti v dar prekrasen grad. — In ti, Mirza ljubi moj, sama si dobroti; oh, koliko si pretrpel za me! S čim naj poplačam tvoje usluge?

„No, vidiš sami, temü, ha-ha! Bi moral kaj ti dati? Udan si itak mi, ko rob, Ponizen, skromen kot golob: Ni tebe mi se bati!...“ Mirza je bil zelo užaljen; zapustil je očelov dom in šel po svetu, a povsod je prepeval to popevko: „Oj, ti dišča rožica Cvetoca v rajskem logu! Hvalečnost tebi je ime, Poznajno dobi te ljudje, A nikdar ne trinogi... Če svojih iščeš ti pravice, Po konci glavo nosi! Ponižnika ves svet tepta, In le za norca ga ima... Zahtevaj, nič ne prosiš!“

Kako krasen nauk! In v kakö divni, izvorni obliki nam ga je podal pesnik Askerc! Cloveka prešinja sto raznovrstnih čustev ter čitanju te znamenite, le velepomembne, te epohalne — „perzijske“ pravljice!

Aškercveve poezije veljajo nevezane i gld. pri knjigarju Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

„Slovanska knjižnica“. — Mnogi ggnaroločni reklamirajo snopice od 15. julija in 15. avgusta; vsled tega naznanjamo se enkrat, da izide 15. t. m. **„Trojnatil snopice“**, ki bo obsegal III. del Križanovih spisov. — Obsegal bo 12 tisk. pol na holjšem papirju; pridejane bodo štiri izvrsne slike, naurce: pesnika, kobariške doline, Kobariča in se posebej rojstne hiše pesnikove s sosednjimi hišami in cerkvijo. Več o tej lepi knjigi se spregovorimo. — Naročniki „S. k.“ jo dobe v hišo za borbih 45 kr.; v razprodaji bo stala 60 kr.

„Materino delo“. — O tej knjigi iz naše tiskarne pišejo jako polnovalno razni slovenski in hrvaški listi. „Vienac“ v Zirebri jo toplo priporoča vsem Slovevkam. Naposled pravi: „Koji Slovenac hoče da pokazuje ljubav Sloveniki, nekaj naj nakloni „Materino delo“. — Knjiga obsega 15 tisk. pol in stane le 70 kr. s poštnino vred.“

„Nada“ v Sarajevu pridno nadaljuje svojo veliko kulturno nalogo ne le v Bosni-Hercegovini, marveč tudi zunaj nje, kajti na slovenskem jugu si pridobiva čedalje večje simpatije. Saj je pa tudi tako krasna, da moremo biti na njo ponosni vsi Jugoslaveni. — „Nada“ jako pozorno sledi književnemu razvoju med vsemi slovanskimi narodi, s posebno ljubeznijo tudi med nami Slovenci. — V letošnji 17. št. govori obširneje o varnem slovenskem skladatelju Ant. Nedelcu.

Česka „Vlast“, časopis pro poučeni a zabavno „Slov. knjižnica“. — Golovo ni še znano cenjenim čitateljem, kako ocenjuje „Vlast“ „Slovansko knjižnico“; radi tega evo tu nekoliko vrstic.

Ze prvi zvezek „Ratmir“ pozdravlja z veseljem in pravi, da prevod je tak, da čitalelj niti ne pozna, da je prevod; ter izraza željo, da bi bila res ta knjižnica ponučna in zabavna za slovensko občinstvo. (Letnik X. st. 7).

V 11. številki istega letnika ocenjuje polnovalno nad 9 zvezkov, ter pravi, da je samo škoda, da se ne podpisira početnika po zaslužnju. In tako pozdravlja sploh z radostjo vsaki novi zvezek.

V 11. številki XII. letnika, ko se ocenjuje 42. in 43. zvezek, piše g. Fr. Stingl takole: „Slovanska knjižnica“ je začela v poslednjem času prinášati poleg prevodov tudi izvrsna dela, kar je vse hvale vredno. V slovenski književnosti izide prav malo izvrsnih, samostojnih leposlovnih del. Pisatelj je majhno število, tako, da ne morejo zadostiti vsem potrebam slovenskih leposlovnih in političnih listov ter poleg se polni v resnici občutna mizerija (čeladni mizerija) v knjigah obeh književnih slov. družb (dr. sv. Mohorja in Slov. Matic); razven tega je pri vseh književnih slovenskih podjetnikih „nervus rerum“ tako pičel, da si ne upa nikdo izdati spis, katerega bi sam založil. Radi tega, kakor sem že omenil, je vse hvale vredno, da je dovolil založnik „Slov. knjiž.“ g. G. bršček obelodaniti v svoji knjižnici lu in tam tudi jako izvrsno leposlovnö delo“.

O noveli, „za negotovimi težnjami“ pravi: „Povilka jest vsakemu umelečkim dilem. Preklad jest znamenitý.“

Torej g. urednik, vstrajajte pri tem podjelju in programu; naročniki pa množite se in podpirajte „Slovansko knjižnico, katero se čelji z veseljem pozdravljajo.“

Naročnik „Vlasti“.

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Aechte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verfälscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. Verfälschte Seide, (die leicht speckig wird und bricht), brennt langsam fort, (namentlich glänzen die „Schussfäden“ weiter wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümelt. Zerdreht man die Asche der echten Seide, so zerbröckelt sie, die der verfälschten nicht. Die Seiden-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. Hofliefer.) Zürich versenden gern Muster von ihren besten Seidenstoffen an Jedermann und liefern einzelne Rollen und ganze Stücke porto und steuerfrei in die Wohnung. (6)

Zahvala.

Podpisano predsedništvo dovoljuje se tem potem izreči svojo najprejrejšjo zahvalo vsem onim, ki so priporočili, da se je omo glavno zborovanje „Zaveze slovenskih učil, društev“ v avstrijski Niži, v divni Opatici, tako sijajno izvršilo. Poselmo se pa zahvaljuje pripravljavalnemu odboru slav. učil, društva kotarja Voloske in njega načelnstvu, gospodoma Božo Dubrovniku in Rajčiju za obilni trud, ki so ga imeli za prireditelje glavne skupšine. Sl. pevskoma društvu „Lavor“ iz Voloske in sl. dijakemu istarskemu tumbarskemu zboru ter kapelniku g. V. G. Brožju in sl. vojaški godbi pešpalka Jelačić št. 79., za prijazno sodelovanje na koncertu. Slav. društvu „Zora“ in g. restavlatoreju Seidzu za brezplačno prepustitev prostorov za zborovanje in koncert. Preč. g. kapelana za daritev sv. maše v hrvaškem jeziku. — In slednji slav. občinstvu za obilno udeležitev na koncertu, katero je pokazalo s tem, da ve cenili delovanje in trud slovenskega učiteljskega.

Predsedništvo „Zaveze slov. učil, društev na Goriskem, Koroškem, Krausjanskem, Primorskem in Štajerskem“.

V št. Jurji p. Kranju, dne 25. avgusta 1896, Ivan Šegan, s. r. Luka Jelenc, s. r. l. c. tajnik. l. c. predsednik.

Vsld analize naših izvedencev, je 84-2
kislata voda 26-5

KRONDORFER
med naravnimi kiselnicami prva
v vrsti. — Zalogo v Gorici ima
ANGELO FORNIZZI.

Martin Poveraj

trgovec in krojaški mojster v Gorici.

Časti se naznaniti svojim cenjenim odjemnikom, da v mesecu septembru odposlje

svojega zastopnika

na deželo z raznimi uzorci. Cenjeni odjemniki do bodo tako lepo priložnost, si naročijo obleke in vsakovrstno drugo blago.

Priporočam se tudi ostalemu slavnemu občinstvu, katero je pripravljen postreči bodisi z blagom ali z delom, po najsolidnej cenil. 100-2

Sedlar Jakob Janež

naznanja slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da je odprl svojo novo 163-2-1

delavnico v sedlarski stroki v ulici Ciperovi (zraven gostilne „Al Cavallino“) št. 6. Priporočam se za vsakovrstna, v to stroko spadajoča dela, kakor konjskih oprav, komator, jermenov, šalskih in družih torb. Izdeluje tudi tapetirarska dela, n. pr. žirne blazine (Fiedermatratzen), sofo itd. Zagotavlja točno postrežbo po nizki cenil.

Preložitev gostilne.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da 20. t. m. dosedanjo svojo gostilno v ulici del Monte v Korzinu preložim v svojo novo hišo v isti ulici zraven vodnjaka. 61

Priporočam se cenjenim rojakom tudi v novih prostorih za njih naklonjenost.

V Korzinu, 1. septembra 1896.

Karol Skubin

gostilničar.

Eteriska olja, esence, eterje, barve

kakor tudi vse izdelovalstvo zdravilj potrebne tvarine pomenja po ugodnih cenah česka tovarna

Bratři Janouškové

v Pragi, Karlin čisto 234.

(Odlikovana z mnogimi častnimi diplomami in klavnimi svetenjami) 152-10-4

Stanovanje

s tremi sobami, sobico, kuhinjo, in kletjo, 8 minut od glavnega trga oddaljeno, se odda 15. oktobra. Se dovoljuje tudi na vrt. 155-3

Več pri upravnistvu.

Za prodajalnico s papirjem

in drugimi potrebščinami v Gorici

iše se zanesljiva, varščno položi zmožna in v taki trgovini sposobna možka ali ženska oseba, ki pozna dželne jezike. Več pri našem upravnistvu. 148-4

Pozor stariši!

Lebo 5 dijakov iz dobrih hiš v popolno oskrbovanje, kteri dobe tudi brezplačno od mene potrebne instrukcije v vseh predmetih. Cene zmerne, stanovanje lepo, zdravo in blizo sole. 164

Janko Trošt

v odvetniški pisarni gosp. dr. Stanin.

Odvetnik

dr. Camillo vitez Egger

je preložil z dnem 1. avgusta t. l. svojo pisarno v Baumanno-vo hišo v Gosposki ulici št. 7. prvo s. 137 6 5 naldstropje. P. 57 6 3

Pražko hišno mazilo

iz lekarne B. FRAGNER-JA v PRAGI je staro, najprej v Pragi uporabljavano hišno mazilo, katero vložuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistote, ter uložuje deluje na vročino in bolečino. V obročih po 25 in 50 kr. s pošte 6 kr. več. Dnevno razpisiljanje po pošti. Vsi doli zaboja imajo zraven našimeno in zakonito priznano zaščitno znamko. Glavna zaloga: B. Fragner, lekarna pri „črnem orlu“, Praga. Male strana, 82. vogel Sporerzve ulice 263.

Želodečni in okrepujoči eliksir iz kine in železa je posebnost 6.36

Cristofolletti-jeve lekarne.

Ima vsebino železa in kine v jednaki skodljivih tvarin. Uzročuje tek, olajšuje prebavo in premaguje slabokrvnost. Jedna steklenica 250 gramov stane 50 kr.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk, a da ni potrebna glavnicna in ni nikaka nevarnost. — Poudbe pod „lehter Verdienst“ na Rudolf Mose, Wien. 158-10-2

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetljo. Na lvovski razstavi s prvo cenö — srebrno svetljo.

Tovarna uzornih telovadnih priprav

JOS. VINDYŠ-A. v Pragi na Smihovu

(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.

se pripravova

k popolnemu uzorčnemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic

po največjih priporočilih in praktičnih sestavih. V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočilih spricil domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmjerne, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Cenki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošlja na zahtevo brezplačno in poštno pristo. 15, 52 20.

Poprave izvršuje po najužjih cenah.

Akviziterje

za požarno in življensko zavarovanje proti stalni plači in upravnim sprejema pri nas dobro znana in razširjena zavarovalnica. Ponudbe naj se pošiljajo na upravnistvo našega lista pod naslovom: „Akviziter“ 154-2-2

Trgovec z vinom na veliko Anton Pečenko

Vrta ulica 8 GORICA - Via Giardino 8

55. 25 pripravova

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briških in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpolaga po železnici vse kate avstro-ogrske monarhije v sozidi od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošlja tudi uzorce. Cene zmerne. Postrahna pošlana. 152-10-4

Vsld lastne skušnje v vslednjem žiti in raznih semen pripravoval svoj patentovani sostav

čistilnih mlinov za žito

na katerih je mogoče ne le čistiti žito in deljno seme iz plevi, marveč tudi razčiščati katerakoli semena. T ta mlini se gibljejo tlo in lahkonno, ker vse krtaenje stohi na jeresih. Ob enem pripravoval patentovani sostav

Kamenitih šrolovníkov

in stamozrezníc s českimí noži. Vse z zagotovitlom in po zmerni cenil.

Na raznih razstavah sem dobil najvišja odlikovanja, emko pri tekmovanju čistilnih mlinov l. 1894. v Pragi, ko je bil moj mlin med 15 tekmeč priznan kot najboljši, ker je popolnoma zadostil vsem zahtevam. Ceneke, razne polvale in spricila o tekmovalnosti pošlja na zahtevo brezplačno in poštno prsto 110, 13 13

Vaclav Zima,

prva česka e. kr. priv. izdelovalnica čistilnih mlinov za žito, stamozrezníc in šrolovníkov v Piepýchach n. Opačna na statni drage (česka).

Kathreiner
KATHREINER'S KAVINA
je staro, najprej v Pragi uporabljavano hišno mazilo, katero vložuje čiste rane in jih tudi obvaruje nečistote, ter uložuje deluje na vročino in bolečino. V obročih po 25 in 50 kr. s pošte 6 kr. več. Dnevno razpisiljanje po pošti. Vsi doli zaboja imajo zraven našimeno in zakonito priznano zaščitno znamko. Glavna zaloga: B. Fragner, lekarna pri „črnem orlu“, Praga. Male strana, 82. vogel Sporerzve ulice 263.

Za mlekarje in gospodarje!

Tvrška G. Ferd. Resberg v Gorici je spravila v trgovino novo vrsto moke za rejenje živine, katero uporabljajo že v planinskih deželah vsi živinorejci in telekarji. Ta S. 123 S-7

moka za pitanje

je pripoznana po e. kr. kmetijskem poskušališču v Gorici kot izborno sredstvo za rejenje in jo priporoča odjemnikom radi svoje redilne lastnosti za boljšo kakovost kratjega mleka.

Moka za pitanje se dobiiva v zaznamovanih in s svincem zapečanih zakljih od 50 kg. po 3 gld. pri tv

J. Kaučič v Gorici

na Korzinu ter pri tvrški G. Fr. Resberg v Gorici v stari cukrar. kapucinski ulici. P. 53 7-3